

"EL TIEMPO" — SEMANARIO LITUANO — 7 DE MAYO — GEGUŽIO 7 D., 1958 METAI

KELIONĖS IR KRIZĖS

DR. ARTURO FRONDIZI —
ARGENTINOS
PREZIDENTAS

Tarptautinė padėtis yra „kelionių ir krizių ženkle“. Pradėkim nuo kelionių, imdami išvykos tašką Argentiną. Nepaprastai Lotynų Amerikos įvykis — demokratiškas, laisvas naujojo prezidento p. Arturo Frondizi išrinkimas, kurio pasėkoje pirmiausia išrinktas turėjo keleto kelionių. Jis, aplankydamas Urugvajų, Braziliją, Chilę, Boliviją ir Peru, įrodė politinį sugebėjimą, nes visur buvo sutiktas ir (kas svarbiausia) išlydėtas bičiuliškai ir pakeltu ūpu.

Pasveikinti Frondizi, teisėtai valdžią perimant, atkeliavo Argentinon 58 valstybių atstovai. Jų skaičiuje 3 prezidentai, du buvę prezidentai, 13 viceprezidentų, 14 parlamentų pirmininkų ir vicepremjėrų. Dalyvaavo iškilnėse pasaulinių valstybių atstovai, būtent, Vatikano, JAV., Sovietų Sąjungos, D. Britanijos, Italijos, Ispanijos, Japonijos ir Kinų. Be to, 18 Amerikos valstybių, 19 Europos, 8 Azijos ir dviejų iš Afrikos. Net viduramžių kryžiuočių riterių Malta buvo atstovaujama. Keturių svetimų valstybių kariuomenių reprezentatyviniai daliniai ir Britanijos aviacija buvo pasirodę publikai. Kiek kelionių!.. Argentina pasuka nauju keliu.

Tačiau nutraukim nuo akių argentinaišką skydą. Ką pamatysim? Nugi vėl kelionių kelionės ir kokios!

KELIONIŲ MANEVRAI

Mikojanas, Sovietų vicepremjėras, vienas pasilikusių ilgamečių (nuo 1935 metų) bolševikinės partijos prezidiumo narių, paskutinis nerusų tautybės mohikanas vadovybėje, keliauja į Vakarų Vokietiją kalbėtis su Adenaueriu, vokiečių vyriausybės galva. Bemaž tuo pat metu garsusis Nasseris (čia jau įžengiam į skaudžių pasaulinių krizių sritį, kuri kryžiškaip painiojasi su kelionėmis) Egipto — Sirijos Suvienytos Arabijos prezidentas, keliauja Maskvon. Bolševikai jį vežios ir vedžios, savo galybė rodydami (bet 1-jo gegužio mažai jam teparodė kariuomenės — mat, jie yra dabar labai taikingi). JAV viceprezidentas Nixon'as, lankymosi Argentinijoje proga, apkeliaus ir kitas Lotynų Amerikos Valstybes. Su juo Buenos Airėse įvyko įdomus incidentas: jis pasivėlavo į iškilmes. Naujojo prezidento priesaika buvo be jo, ir laike Frondizi kalbos 10 minučių Nixon'ui rezervuota kedė buvo tuščia. Savo laiku į Jaltą, Krymą, buvo atvykęs žymus vakarų diplomatas, norėjęs su caru pasimatyti. Gavo palaukti, nes „caras arbatą gėrė ir laiko neturėjo“, — buvo

užimtas. Pasibaigė carų gadynė ir, Nixon'o nelaukdami, argentiniečiai punktučiai pradėjo iškilmes. (Argentinietis punktučias! Irgi nauja gadynė, iš kurios lietuviams reikėtų pasimokyti). D. Britanijos princesė Margarita, karalienės sesuo, keliauja po Karibų salynus Centro Amerioje, įnauguruodama naują Britų Comonwealth'o valstybę, o Tito šaukia komunistų kongresą Belgrade, kad įrodytų savo „nepriklaus-

laiku tęsias „be pradžios ir galo“ derybos, kuriomis, būtent, sąlygoms turi susitikti didieji, ir kas skaitytini didžiaisais. Kadangi vakariečiai yra bent trys tikrieji didieji (iš inercijos), tai rusai reikalauja iš savo pusės, kad ir jų būtų trys (iš veržlumo). Atrodytų, kad tuo tarpu bolševikų iniciatyva vyrauja. Bet čia įsiveržia Tito su savo „linija ir svaboda“ (Toks laikraštis eina). Tito spardymasis atsipalaiduoti nuo

Argentinijos Respublikos Prezidentas dr. Arturo Frondizi gegužės 1-mąją dieną perėmęs Valstybės vairą į savo rankas.

somybę“ nuo Maskvos. Nemėsim mažesnių kelionių (kaip pav., Kruščiovo Vengrijon), nes ir taip aišku — pasaulis nerimauja ir ruošiasi... Kam gi? Tarkai ar karui? Sakoma visų įsakmiai ir kartojama — taikai! Pagyvėsim — pamatysim, o tuo tarpu kiek stebtelėkim ties siaučiančia krize.

KRIZĖS

Krizių gausumas pasaulyje tik atrodo, kad dabartiniai politikai turi menką sugebėjimą tvarkyti reikalus reikiamu laiku. Šiaurinė Amerika gyvena krizės ir ateities baimės ženkle. Išmintingai norėdama, nors dabar ir pavėluotai, išvengti naujojo Pearl Harbor staigaus puolimo (kaip atsitiko 1940 m), siunčia atominius bombonešius patruliuoti „niekeno“ žemėje. aplink Šiaurės ašigali. Kruščiovas griežtai protestuoja, o Gromyko net karu grasina. Taigi, Amerikoje vyksta be ekonominės ir „žibalinio karo“ (Rytuose) dar ir šaltas paaštrėjęs karas už neapgyvendintų, tuo tarpu ledynų, erdves. Tuo pat

rytietiško kolonializmo ir bandymai įrodyti Vakarams savo nepriklausomybę supainiojo „politikos trafiko gaires“. Didžioji Britanija turi savo Kiprą, Maltą, Adeną, Šiaurės Airiją ir gausybę kitų „Mau — mau“ų. Prancūzija grimsta Alžyre. Izraelis dar nesutvarkė su arabais, Indonezija dar dega, o Indokinijai artėja sprendžiamosios valandos.

„Taika, tikroji taika“ viešpatuoja pasauly. Politikai ir politikieriai sako prakalbas. Sako ir rašo žodžių milijonus, milijardus. Net Churchilis storus tomus prirašė, o žmonija laukė laukia veiksmų, nes yra pavargus nuo propagandinių plepelų.

SOVIETAJ RUOŠIASI KARUI

Sovietų karinis radiofonas „Volga“ jau kuris laikas karių tarpe populiarina ofenzvinį karą. Atvirai kalbama apie „žaišinį žygį į Vakarų“. Pažodžiui buvo pareikšta. „Karo istorija rodo, kad drąsus žygis gali priešą greitai laiku visiškai sužlugdyti ir nugalėti“.

MOTINOS DIENAI

Su pavasario pradžia, su naujos gyvybės atgimimu mes Lietuvoje pirmąjį gegužės sekmadienį pašvęsdavom Motinos Dienai. Mes visai sąmoningai motiną-motėrį gretiname ir lyginame su pavasariu, nes motina, tas tobuliausias gamtos tvarinys, yra amžinojo pavasario gyvybės kūrėja, davėja ir išlaikytoja.

Metų laikai Europoje nesutampa su metų laikais Argentinoje. Bet mes, laikydamiesi Lietuviškųjų tradicijų, Argentinoje minime Motinos Dieną tuo laiku, kaip mes ją minėdavome Lietuvoje.

Motinos istorija — tai žmonijos istorija. Buvo ir esama laimingų motinų, kurios džiaugėsi vaikų pagarpa ir meile, kaip tai Dovydo motina buvo, ir yra nelaimingų motinų, kurių kančia nėra mažesnė už Kaino ir Abelio motinos kančią. Motinos pareiga — auklėti vaikus, ir juos ruošti vertingais tautos, bažnyčios bei valstybės nariais — yra svarbesnė už vyro pareigas. Tiesa, turime nedaug moterų, kurių surkurta pasauližiūra paskėtų milijonai žmonių, neturime jų daug pasireikusių ir valstybės valdyme, tačiau komplikuojam žmogaus smegenų mechanizmui motina turi didelės įtakos, kuri, gera ar bloga prasme, pasireikšia ir filosofo pasauližiūroje, ir valstybės vyro veiksmuose.

Šiandien mes nekalbėsime apie tas motėras, kurios motinos vardą nešioja vien todėl, kad kūdikį pagimdė. Tokių yra, buvo ir bus. Bet jos visos yra lyg tyrum tyruose pamesti nuytę žiedai, lyg pakelės purve mindžiojami pabirę brangiaakmenys.

Mūsų tautos istorija jau senovėje buvo gausi pasiaukojančios ir patriotinės motinos pavyzdžiais. O ką bekalbėti apie tai, kai šias dorybes praturtino ir apšvietė krikščenybė. Savo gyvu pavyzdžiu, savo giliu protu ir aštriu bei griežtu moralės supra-

timu, savo darbštumu ir kantrybe, nešant gyvenimo našta, savo meilia šypsena ir nenuilstamomis rankomis jos kūrė mums ir visai tautai materialines ir moralines vertybes. Kūrė Lietuviškas dainas bei įvairius audinių raštus, pildė arodus, auginė vaikus, kovojusius ir gynusius krašto laisvę, nepabūginsius nei vargo, nei kankinio mirties.

Šiandien mes gyvename emigracijoje. Be kitų rūpesčių bene didžiausias mūsų motinų rūpestis yra mūsų jaunoji karta, kurią supa svetima aplinka, ir kuriai ne visi jaunuoliai pajėgia atsispirti. O kokia yra jaunuomenė, tokia bus ir tauta. Jaunuoliai, nepažinę kilnių idealų, sunyks savo egoizme, suklops gyvenimo kovoj ir nesieks nieko kilnaus.

Todėl tos motinos, kurios apleido savo pareigas, bent kartą turėtų suprasti savo atsakomybę prieš Dievą ir savo tautą ir savo vaikams būti tautine ir dvasine vadove.

Mūsų pavergtoje Tėvynėje komunistai nori suformuoti naują žmogų, palankų savajai ideologijai. Lietuvio siela pažeidžiama ir žalojama. Taigi ten motinai yra sunkiausias uždavinys — išlaikyti tąją, amžiais susiformavusią, parentą gilia istorija ir tradicijomis, jaunuolio asmenybe — būdą ir charakterį. Ten motina yra nuolatinėje kovoje dėl savo vaikų, dėl savo šeimos.

Motinos dienos proga mes apie visa tai turime rimtai pagalvoti. Tėvynėje esančioms motinoms mes nieko negalime padėti, gal tik maldose prašyti Visagalį jai ištvėmės ir jėgų sunkioj kovoje. Bet čia, Argentinoje, tikrai motinos ranka švelniai glamonėjanti, globojanti ir saugojanti nuo pikta, gali ir turi nuleisti ant savo vaikų galvučių, o tie kitomis akimis pažvelgs į savo mielas motinas, ir laimė ir ramybė įsiviešpataus šeimoje.

E. DIMINSKIENĖ.

Iš Prezidento dr. A. Frondizi kalbos Kongrese

„Apystovos sudaro Argentinai Naująją Erą“.

„Galime teigti sąžiningiausiai, kad Argentina šiandien yra akivaizdoje savo likimo kryžkelės“.

„Darbas (valstybinis) nėra vieno žmogaus, nei žmonių grupės — atsakomybė yra visų“.

„Kraštas reikalauja dalyvavimo bendrų jėgų ir individualinio įnašo bendram veikimui. Niekas neturi laukti, kad viskas turi išplaukti iš Vyriausybės“.

„Siekti pilnos, efektyvios ir vidinės tautinės taikos“.

„...Pašalinti keršto priežastis... Turime išrauti neapykantą ir baimę iš širdžių“.

„Šiandien, gegužės m. 1 d. 1958 m., Vyriausybė tautos vardu nuleidžia praeities uždangą... Pirmas įstatymo projektas — plačios amnestijos... Kol tęsis mūsų Vyriausybė (Frondizio), niekas nebus persekiojamas dėl savo politinių ar profesionalinių idėjų bei veiksmų“.

„Aš žengiu į Valstybės Prezidento pareigas, kaip U. C. R. I. kandidatas, bet buvau nubalsuotas plačių argentiniečių sluogsnių, ištroškusių gerbūvio, taikos ir progreso. Todėl nuo šios dienos valdysiu visus ir dėl visų ir prašysiu pagalbos įvairių pakraipų žmonių... be jokios kitos sąlygos — tik sąžiningumo ir sugebėjimo. Apleidžiu partijos eiles ir iškilmingai išpareigoju, jog iš Vyriausybės rūmų neišplauks partinės politikos“.

„Pagarba priešui (politiniam), bendros tautinės problemų studijos ir visų sugebančių dalyvavimas konkrečių uždavinių vykdyme“.

„Partijos, kurios neturi reprezentacijos Kongrese, bus prileistos prie informatyviųjų šaltinių“.

„Jėga tebūna teisės tarnyboje, o ne teisės šaltinis“.

„Tikslas — individualios laisvės neliečiamybė ir apsaugojimas intymiškos žmogaus esybės“.

„Saugosim šeimos integritumą... su jo šeimyniniu gyvenimu, vaikų auklėjimu, sveikatingumu ir formavimu tų vaikų dvasinio gyvenimo“.

VOKIEČIAI PRISIMENA LIETUVIŲ TAUTĄ

Passau, Vokietija, kovo 3. — Passau vyskupas Simon Konrad Landersdorfer kvietė savo vyskupijos tikinčiuosius skirti už Tylos Bažnyčią ypatingą maldų žygį šių metų Kančios sekmadienį, kuris buvo kovo m. 23 d.

— Maldose, — sakė Passau vyskupas, — ypač bus prisimenu lietuvių tauta, kuri šias metais švenčia 500 metų sukaktį nuo savo globėjo šv. Kazimiero gimimo.

NIXON'AS PAS STROESNERĮ
JAV viceprezidentas Nixon'as iš Buenos Aires gegužio 4 d. atvyko į Paragvajaus sostinę Asuncion. Atvykusio garbei buvo išauta 21 patrankos šūvis.

Veiksnams daugiau aktyvumo

Būsimose konferencijose gali iškilti ir mūsų kraštų likimainiai klausimai.

Lietuvių politiniai sluoksniai JAV-bėse — taip pat kaip ir kitų pavergtų tautų veiksniai — dideliu susidomėjimu seka amerikiečių politinio nusistatymo ir pareiškimų raidą, ypač akivaizdoje gyvų diskusijų visame pasaulyje dėl ruošiamos viršūnių konferencijos. Nėra jau taip kad amerikiečiai nematytų, ko siekia Maskva, spartindama tos konferencijos ruošą, skatindama ją kuo greičiausiai sušaukti. Sputniko poveikyje, Maskva skaito esant palankią atmosferą savo politiniams tikslams siekti. Sovietai norėtų stabilizuoti, sutvirtinti savo ikšiolinius laimėjimus, ypač savo užkariavimus Vidurio ir Rytų Europoje (Pabaltije ir kitur). Kartu Maskva norėtų atimti pavergtiesiems išsilaisvinimo viltį. Maskva nori teatrinės viršūnių konferencijos, kurią ji galėtų propagandiniai išnaudoti ir dar gauti politinio statuso pripažinimą Rytų ir Vidurio Europoje, ar šiaip moraliai ir materialiai nuginkluoti laisvąjį pasaulį, tuo susidarant sau sąlygas tolimesnei ekspansijai. Maskvos kėslus atspėja ir JAV oficialūs sluoksniai ir dėl to nerodo didelio entuziazmo dėl tos konferencijos. Maskvai ir formaliai iškėlus statuso pripažinimo Europoje klausimą, Vašingtonas, kaip mano pabaltiečių politiniai sluoksniai JAV-se, nėra linkęs tas Maskvos užgaidas patenkinti. Tuose sluoksnuose nurodoma, JAV vyriausybės atsakymą Bulgarijai ir tolimesnį susirašinėjimą su Maskva. Jame JAV vyriausybė visiškai teisingai ir aiškiai pastatė pavergtųjų Europos tautų klausimą. Tą klausimą taip pat suminėjo savo atsakymuose Bulgarijai Kanados, Prancūzijos, Japonijos ir kelios kitos vyriausybės. Nors Did. Britanijos atsakyme tas klausimas nebuvo paliestas tiesioginiai, tačiau premjeras Macmillanas viešai parėmė prezidento Eisenhowerio pareiški-

mą dėl Rytų Europos tautų apsisprendimo laisvės.

JAV-se yra beveik visuotinis įsitikinimas, kad viršūnių konferencija, nežiūrint visų abejonių ir viso pasipriešinimo, anksčiau ar vėliau įvyks. Amerika turi skaitytis su savo europiniais sąjungininkais, o šiuos pastaruosius veikia netik tu kraštų viešoji opinija ir Maskvos propagandos sudaryta psichozė, bet ir kiti, mus gal mažiau žinomi motyvai. Štai esama žinių, kad Maskva slapta siūlo Prancūzijai paremti ją Alžyro ir kitais Afrikos klausimais, jei Paryžius sutiks, iš savo pusės, remti Maskvą viršūnių konferencijos ir iš viso Europos klausimais.

AR IR KAIP ISKILS MŪSŲ KRAŠTŲ KLAUSIMAS?

Lietuvių politiniuose sluoksnuose manoma, kad, jei Rytų ir Vidurio Europos klausimas ir nebūtų aiškiai išrašytas į viršūnių konferencijos dienotvarkę, tai anaipol dar nereiškia, kad Lietuvos klausimas nebus paliestas, ar kad nebus padaryti sprendimai, kurie vienaip ar kitaip paliestų mūsų kraštą ir net užanspauduotų jo likimą ilgam laikui. Todėl lietuviai ir kitų Pabaltijo tautų politiniai sluoksniai ir organizaciniai veiksniai negalėtų ir neturėtų likti pasyvi. Kelias kuriuo eina ir PET, atrodo šiuo metu yra vienas tinkamiausių: klebenti pavergtųjų tautų reikalais visur, kur tik yra proga, kiekvienoje tarptautinėje konferencijoje, ar tai būtų užsienio reikalų ministerijų, ar viršūnių konferencija, ar Jungtinių Tautų sesijos — reikalauti svarstyti sovietų agresijos sudarytą padėtį, kuri grąšo ir taikai ir saugumui, reikalauti Rytų ir Vidurio Europos pavergtom tautoms duoti galimumą pačioms pasisakyti dėl savo likimo.

KUR YRA ATOMINIAI RUSŲ MIESTAI

Kas dedasi vakaruose, kur ir kokiose vietose gaminami ginklai bei statomi atominiai miestai, nesant nė šnipams, galima pasakyti. Ar tai gerai, ar blogai — kitas klausimas, bet vakariečiai tų paslapčių nemoka išlaidyti.

Kitaip yra Rusijoje. Ten viskas slepiama ne tik nuo užsieniečių, bet ir nuo saviškių, nei nei komunistas nepasitiki komunistu. Visi įbauginti, visi vienas kito bijo. Ypač slepiamos karinės paslaptys.

Bet niekur nėra ir tiek priešingų komunistų žmonių, pačių pikčiausių jų priešų, kaip pačioj Rusijoje dėl to, kad ir kaip paslaptys saugojamos, kad ir neišėina gyvi darbininkai iš atominų miestų, nei mirę neišnešami (užkasami ten pat bendrose duobėse), vis dėl to tos žinios pasaulį pasiekia. Žinias paleidžia vienu ar kitu būdu susitikdami kaliniai, kartogininkai bei kiti pasmerktieji. Kad ir kaip juos saugoja, kad iš daugelio tūkstančių tik vienas kitas tegali pasprukti, jų pastebėti dalykai negali išdilti nei iš atminties, nei iš iškentėjusių sąnarių.

Apie rusų atominis miestus žinios imtos iš daugelio, bet daugiausiai yra pasitarnavusi *slaugė lenkė Wilma Witkowska*, atbuvusi 10 metų Kotlas stovykloje ir ten ėjusi slaugės pareigas tarp pasmerktųjų. Ji akyliai domėjosi ir pasiklausinėdavo iš gydomyjų, dirbusius tuos darbus. Reikia priminti, kad pasmerktieji neturi jau nieko ko prarasti, todėl yra žymiai atviresni ir plepesni nei „komunistinėj laisvėj“ esantieji.

Rusų atominiai miestai, arba tos vietovės, kuriose sukcentruota visa atominė gamyba ir laboratorijos, skirstomos į tris sritis.

Pirmoji ir pati svarbiausia vieta mažu kyleliu atsiremia į *Archangelsko uostą ir tiesiai Pauraliu, apimdama Kotlas — Keras — Ust — Zilma — Mesen miestus, upių Pinega, Mesen ir Vaska slėnius.*

Minėti miestai ir atskiros vietovės sujungtos slaptomis geležinkelių linijomis, statytomis tarp 1945 — 1950 m.

Netikėtai kas ten atsidūręs, kad ir akylas užsieniečių šnipas, iš lauko nieko įtartinio negalėtų pastebėti. Visi pastatai

ir dirbtuvės įrengtos giliai po žeme, plieno ir cemento storų sienų rūsiuose. Iš lauko tegalėtų pastebėti tik didžiulius aerodromus, kuriuose parengties stovy išrikuotos Migų gretos. Ten 1951-52 įvyko keli dideli sproginimai, palaidojo tūkstančius eilinių ir specializuotų technikų kalinių, sugaudytų iš visų pavergtų kraštų.

Apie tai pasakojo gyvas liudininkas, kuris buvo atsiųstas malšinti vengrų ir pats pasirinko kelią į Vakarų laisvę.

Antrasis „atomgradas“, apie kurį teturima mažiau davinų, išmėtytas tarp *Jenissei ir Lena upių*. Ten taip pat slaptos traukinių linijos jungia Cangatovsk — Tura — Duniskoje — Osernoje — Chatangskoje — Suntar. Tą vietą taip rusai saugoja, kad jon neleidžia įvažiuoti jokiam laisvam geležkeliui. Traukiniams atvažius ligi pakraštinių stočių, visas personalas pakeičiamas kaliniais, kurie, lydimi stiprių sargybu, toliau veža atgabentą žaliavą.

Trečioji zona sukcentruota šiaurės rytų Sibire pagal upę *Kolymą ir jos intakus.*

Ši vieta skiriasi nuo kitų tuo, kad yra labai kalnuota. Kiek nepatogi keliam, tiek gera po kalnais iškastuose tuneliuose slėpti atominę bei kitokią karinę pramonę, kurią iš ten iškrapštyti nelengva būtų nei pačiom stipriausiom amerikiečių atominėm. Ten yra *liūdnai garsios Magadan, Talo, Jagodnoy, Elgen, Balaganoje ir kitos stovyklos.*

Apie trečiąją zoną apčiuopamų davinų yra palikę du rusai, kuriems yra pavykę sunkiai tikėtiniu būdu pasprukti. Tuodu vyrai — *Michael Romanenko*, technikas, ir *Jannady Rhomyakov*, inžinierius, — pasakoja, kad „atomgrado“ kūrimas ten prasidėjo nuo 1947 ir baigėsi 1954. Po kalnais išaugo ištisi fabrikai ir miestai, kuriuose vergai gamina laisvo pasaulio užkariavimui pragaro ginklus.

IVAIROS ŽINIOS

• Pabaltijo diplomatų ir politikų pasitarimas Londone. Numatoma, kad gegužės 19-21 dienomis Londone įvyks Pabaltijo valstybių diplomatinių atstovų ir PET Lietuvos, Latvijos ir Estijos delegacijų pirmininkų pasitarimas.

• Tarsis Baltijos jūros erdvės klausimais. NATO (šiaurės Atlanto gynybos organizacijos) valstybių atstovų konferencija įvyks, kaip jau anksčiau pranešta, Kopenhagoje, bet ne balandžio mėnesį, o numatoma gegužės mėnesio pradžioje. Konferencijoje bus tariamas ir Baltijos jūros erdvės klausimais.

• Nutarta visas NATO pajėgas apginkluoti atominiais ginklais. NATO valstybių gynybos ministerijų konferencijoje nutarta visas NATO valstybių pajėgas apginkluoti atominiais ginklais. Kuriose kraštuose bus įrengtos raketinės bazės, bus nuspręsta vėliau.

• Iš Vilniaus į Briuselį pro Maskvą. Balandžio 13 d. iš Vilniaus į Maskvą išvyko grupė pareigūnų, kurie iš Maskvos vyko į pasaulinę parodą Briuselyje. Grupę sudaro: Lkp ek sekretorius Manušis, ministerių tarybos pirmininko pavaduotojas ir valstybinės plano komisijos pirmininkas Laurinaitis, Lietuvos ūkio tarybos p-ko pavaduotojas Mackevičius, Mokslų akademijos pirmininkas Matulis, inž. Kupčiūnas.

• Sumažėjo vištų skaičius, mažiau ir kiaušinių. Trakų, Rokiškio, Kybartų, Molėtų ir kitų rajonų kolūkiuose pernai kiaušinių gauta 17-24% mažiau, negu 1956 metais. Tuose rajonuose taip pat sumažėjo ir vištų skaičius.

• Butų stoka norima pašalinti per 10-12 metų, paskelbė Vilniaus radijas.

Kremliaus Uliespats

UKRAINOS ATSTATYMAS

1943 metais, po visuotino vokiečių atsitraukimo, Kruščiovas sugrįžo į Kijevo. Be senosios partijos vado pozicijos, pasiėmė ir Ukrainos ministerio pirmininko portfelį. Vieton sunaikinto krašto produktingo atstatymo, jis pasirinko kerštą, įvykdytą per savo įprastus politinius valymus. Alsuodamas didžiausio keršto troškimu provincijai, kuri taip viešai buvo atšventusi komunizmo pakasynas, sumaniai „sugrąžino“ ją bendron šeimon.

Sutinkami ukrainiečiai laisvajame pasaulyje tvirtina, kad pokariniai valymai buvo daug žiauresni už anksčiau aprašytuosius prieškarinius. Kas šiek tiek bendravo su priešū ar kritikavo sovietų santvarką, yra įskaitomas į valstybės išdavikų, bendradarbių (kolaborantų) grupę ir dėl to tas yra nusipelnęs aukščiausios bausmės: eiti vergiškiems darbams į priverčiamo darbo stovyklą, ar stoti į grandinę sušaudomųjų. Tuo būdu milijonai asmenų buvo sunaikinti. 1949 m. gruodžio mėn. Kruščiovas buvo parkviestas Maskvon. Ten jo laukė senoji Maskvos provincijos vado kėdė ir Stalino sekretoriatas.

KRUŠCIOVO ŽYGLIAI, STALINUI MIRUS

Stalinui mirus, Kruščiovas buvo penktasis asmuo sovietų herarkijoje, sekantysis po Malenkovo, Berijos, Molotovo ir Vorošilovo. Buvo vadovas laidojimo ceremonijų raudonoje aikštėje, bet atsisveikinimo žodis buvo suteiktas Berijai, Malenkovui ir Molotovui. O tikrosios grumtynės dėl aukščiausios vietos vos buvo beprasidedančios.

Molotovas ir Vorošilovas jam nebuvo kliūtys, nors vėliau ir šiedu nepritarė jo politikos mąšinai. Malenkovas, kuris tik prieš devynias dienas buvo gavęs Stalino pirmojo sekretoriaus titutą, Kruščovą jį laikinai ramybėje paliko.

Tikrasis jo priešas buvo Berija, slaptosios milicijos savosios ypatingosios kariuomenės vadas, kuris nesidangstė paslaptimis, kad norėtų vargingai pliko Mikitos pakaušio. Vystė savo trumpą laimę, drąsiai, pašalindamas Kruščiovo draugus iš nesuskaitomų vyraujančiųjų tarnybos vietų ir sodindamas jų vietose sau prielankius. Bet tikrasis Berijos jėgos išsiškakojimas išgązdino likusiuosius Stalino įpėdinius, kada, liepos mėn., keturiems mėnesiams praslinkus po Stalino laidotuvių, Berija sukvieta susirinkimui Kremliuje. Žukovo pajėgos įsistiprino slaptai, kad atsitiktinai galėtų atpalaiduoti Beriją nuo bekovojančių už jį pajėgų. Taip Berija buvo suimtas. Pagal viešą pranešimą, Berija buvo sušaudytas 1953 m. gruodžio mėn. 23 d.; bet tvirtinama, kad pagal Kruščiovo išsitarimus, ne „kalėjimas“ buvo veiksmingas prisipažinimais, bet kulka iš paties Kruščiovo rankos, palaista vos tik po kelių minučių arešto.

Nužudymas kitų 29 Berijos bendradarbių buvo praneštas po slaptosios milicijos vado likvidavimo. O kiek be tų buvo išžudyta — viešai nežinoma.

„BENDROS VALDŽIOS“ BURNA

Berijos slystelėjimas Kruščiovui paruošė iškilimą. Rugsėjo mėn. jam garantuojama pirmojo sekretoriaus vieta, veiksmingai ir nebeapkeičiamai, gausiais garbinimais yra užtvirtinama. Jis užima vietą, bet kol kas neabejotinai prarandama.

Dėl to, Kruščiovas taria žodžius „bendros valdžios“ burna, prieštaraudamas „asmens garbinimui“ — mitui, suteikiamam vienam žmogui, Stalino asmenyje, diktatūrai. Bet iš kitos pusės, pats jau kelia abejonių dėl savo perviršijančio pirmavimo Kremliuje. Keturių metų Sovietų Komunistų Partijos pirmojo sekretoriaus kėdė, kuri Stalina išpyruokliavo į savarankų valdovą, Kruščiovas, įprastinai išnaudodamas susidariusią padėtį, ir jį įstiprino ir jo galią išplėtė savo asmeninės politikos mašinoj.

Ir po kiek laiko jau buvo pasirengęs visai be nusišypsojimo, susitvarkyti su aukomis. Tik vieninteliu smūgiu laimėjo penkių stipriausiųjų narių iš Prezidiumo išstūmimą, įskaitant jų skaičiuje Malenkovą, Molotovą ir Kaganovičių. Jų vietas minėtoj įstaijoj užplėdė savo patikimiausiais žmonėmis. Įrodyti, kad turi užnugarį kariškių stovykloje, iškelia maršalą Žukovą į veiksmingąjį Prezidiumą. Kitiems karo vadams savo kalbomis tai patvirtino, bet, išpėjo dar ir priešus, parodydamas, kad visa tauta vieningai stovi jo pusėje.

KRUŠCIOVO MITAS

Sudavęs mirtiną smūgį „Stalino mitui“, kiti dabar dar labiau didina Kruščiovo mitą. Jau jo biografija yra herojų eilėse surkurta. Vis dažniau cituojamas kaip „Lenino bendradarbis“, nors tikrumoje, jis anuo metu tebuvo tik jaunutis nežymus darbininkėlis tolimoj provincijoje. Prisiskiria sau garbę raudonosios armijos kūrime (vergiškas melas) ir didžius laimėjimus antrajame pasauliniame kare (pasibaisėtinas išpūtimas). Spauda netaupo nė rašalo, nė aliejaus saldžialežuavimui ir platinimui visų jo žodžių, kalbų ir išsireiškimų. O jis jau pradėjo „kilti“ per svarbiuosius įsakymus, vienintelius savo parašu patvirtinamus.

LIETUVI, ar jau sumokėjai solidarumo mokesį — TAUTOS FONDUI.

LIETUVIAI, LATVIAI, ESTAI NĖRA SOVIETŲ PILIEČIAI.

„Frankfurter Allgemeine“ bal. 16 d., komentuoja susitarimus dėl repatriacijos, t. k. pastebi, kad ir vokiečiai išpareigojo leisti sovietų piliečiams grįžti į Sov. Sąjungą. Laikraštis čiapat pabrėžia, kad Vokietija (kaip jis išsireiškia: „nuostabi būdu“) nėra iki šiol juridiškai pripažinusi Pabaltijo kraštų įjungimo į Sov. S-gą, tad vokiečiai lietuvius, latvius ir estus neskaito sovietų piliečiais. Sovietų piliečių Vak. Vokietijoje esą apie 13.000, pabaltiečių 24.000, lenkų apie 72.000 ir dar kitų tautybių, viso apie 220.000 svetimšalių. Iš sovietų piliečių iki šiol panorėjo grįžti tik 300.

NAUJI VAKARŲ VOKIETIJOS IR SOVIETŲ S-GOS SUSITARIMAI LIEČIA IR LIETUVĄ

Neaiškumai repatriacijos klausimu. — Kas galės persikelti į Vakarų? — Kurios repatriantus ir klaipėdiečius lies, kuriuos ne. — Daug kas palikta sovietų įstaigų nuožiūrai.

Ilgus mėnesius užsitęsusių Vakarų Vokietijos delegacijos derybos su Sovietų Sąjungos vyriausybe prekybinių ir konsularinių santykių reikalu ir dėl repatriantų perkeldinėjimo š. m. balandžio pradžioje baigėsi susitarimas.

Prekybinė sutartis numato plėsti prekybinę apyvartą kasmet tokiu mastu, kad iki 1960 metų ji bus pasiekusi viso 3,15 milijardus DM arba 3 milijardus rublių. Sovietai Vokietijoje pirks mašinų ir įrengimų sunkiajai pramonei ir kasykloms, metalo apdirbimo statkliai, įrengimų dirbtiniam pluoštui gaminti, žvejybos laivų ir plaukiojančių žuvies apdirbimo laivų įrengimų. Vokiečiai iš Sovietų Sąjungos tikisi gauti miško medžiagos, celuliozės, žibalo, anglies, asbesto, mangano, chromo rūdos, medvilnės, linų, kanapių, tabako ir kitų žaliavų. (Nesunku spėti, kad dalis tų eksportuosimų į Vokietiją gaminių bus imta iš Lietuvos).

Prekybiniai susitarimai numato abipusiai taikyti didžiausio palankumo principą (muitų atžvilgiu). Sovietams leidžiama Vakarų Vokietijoje steigti prekybinę atstovybę (kuri numatyta Koelne). Su prekybine sutartimi yra susieti ir susitarimai laivininkystės reikalais.

Neutralūs stebėtojai tiems prekybiniams susitarimams neteikia didelės reikšmės. Prekyba su sovietais Vakarų Vokietijos užsienio prekyboje peritais metais tesudarė tik 0,7% visos apyvartos, gi su mažąja Šveicarija pasiekė 6%. Jei prekyba su Maskva iki 1960 metų pagal susitarimą ir tikrai žymiai padidėtų — kas dar nelaukama tikru dalyku — tai ir tuomet Vokietijos apyvarta su Šveicarija bus visu milijardu didesnė, negu su Sovietų Sąjunga, kaip pastebi „Neue Züricher Zeitung“.

NEAIŠKŪS SUSITARIMAI DEL REPATRIACIJOS

Repatriacijos klausimu Maskvoje nesudaryta jokia sutartis, o tik pasikeista tam tikrais pa-

reiškimais. Vokiečių spaudoje pirmomis dienomis buvo džiaugiamasi, kad tūkstančiams vokiečių tautybės ir pilietybės asmenų susidarys galimumas išsikraustyti iš Sovietų Sąjungos į Vakarų. Bet išskaičius į Maskvoje paskelbtų pareiškimų tekstus ir palyginus vokiečių džiugavimą su Maskvos „Pravdos“ komentaru tuo klausimu, gaunasi išpūdis, kad toji repatriacija vyks labai neaiškiomis sąlygomis. Visa priklausys nuo sovietinių įstaigų geros valios svarstant ir išsprendžiant atskirų asmenų prašymus. „Pravda“ parašė: „Apie kokią nors repatriacijos sutartį negali būti nei kalbos“. Gi abipusiai pareiškimai — tai lankstūs sakiniai, kuriuos, prirėkus, galima aiškinti ir vienaip ir kitaip.

KAS PAREIKŠTA?

Sovietų delegacijos vedėjas, užsienio reikalų ministerio pavaduotojas Semjenovas t. k. pareiškė: Derybose buvo aptarti klausimai, kurie iš vienos pusės liečia Vak. Vokietijoje esančių sovietų piliečių išvykimą, iš kitos pusės — atskirais atvejais — vokiečių piliečių Sovietų Sąjungoje išvykimą į Vak. Vokietijos respubliką. Susitarimai šiais klausimais užfiksuoti abiejų delegacijų paskelbtame komunikate. (Komunikate pasakyta: „... buvo susitarta, kad sovietų įstaigos iš savo pusės palankiai svarstys klausimus, susijusius su vokiečių pilietybės asmenų prašymais, atskirais atvejais išvykti iš Sovietų Sąjungos į Vak. Vokietiją. Panašiu būdu Vak. Vokietijos įstaigos svarstys esančių šiuo metu Vak. Vokietijoje sovietų piliečių prašymus išvykti į Sovietų Sąjungą. Abi pusės derybų eigoje sutiko, kad jos vadovausis principu padėti susijungti šeimoms, kurios per karą buvo suskaldytos. Susitarta, kad abi pusės tuo klausimu remsis *savais įstatymais*. Abi pusės sutarė, kad Raudonojo Kryžiaus organizacijos toliau tarpusaviai bendradarbiautų“). Semjenovo pareiškimu, So-

vietų delegacija, be to, esanti įgaliota žodžiu pareikšti, kad sovietų įstaigos svarstys ir pozityviai išspręs prašymus tų asmenų, kurie 1941 metų birželio 21 dieną turėjo vokiečių pilietybę — jei tokių asmenų Sovietų Sąjungoje šiandien dar yra — ir atskirais atvejais leis jiems su šeimomis (sutuoktiniai ir vaikai) iš Sovietų Sąjungos išvykti į Vak. Vokietiją. Šitie susitarimai, tačiau, neliečia nevokiečių tautybės asmenų, kurie į Klaipėdos kraštą persikėlė po 1918 metų.

Taip pat tas nuostatas (kad 1941 m. birželio 21 d. turėję vokiečių pilietybę galės išvykti iš Sovietų Sąjungos) neliečia, anot Semjenovo pareiškimo, tų asmenų (repatriantų), kurie 1939—1941 metų sutartimis buvo išvykę į Vokietiją ir yra sovietų piliečiai. Tačiau, sprendžiant tokių asmenų prašymus sovietinė pusė laikysis sekančių sumetimų: Sovietų įstaigos sutinka tokių asmenų prašymus, individualiai išvykti į Vak. Vokietiją, palankiai svarstyti, remiantis sovietų įstatymais. Tai liečia asmenis, kurie Vak. Vokietijoje turi artimų giminių, arba kurių šeimas sudaro vokiečių tautybės nariai. Mišrių šeimų atveju tokių asmenų išvykimas bus sprendžiamas atsižvelgiant konkrečių apstovų, žiūrint šeimos ir atskirų šeimos narių interesus. Susitarimas neliečia asmenų, kurie Sovietų Sąjungoje yra tardomi, arba kurie atlieka teismo uždėtą bausmę. Sovietinė pusė laiko, kad visas repatriacijos reikalas bus įvykdytas ligi 1959 metų pabaigos. Tiek iš sovietų delegacijos pirmininko pareiškimo repatriacijos klausimu.

VOKIEČIŲ DELEGACIJOS PIRMININKO PAREIŠKIMAS

Vokiečių delegacijos pirmininko pareiškimas repatriacijos klausimu nieko skirtingo neįneša. Vokiečiai iš savo pusės pasižada palankiai išspręsti tų sovietų piliečių prašymus, kurie yra Vak. Vokietijoje ir pageidauja išvykti į Sovietų Sąjungą. Tai apima visus sovietų piliečius, kurie karo pasėkoje atsidūrė Vokietijoje, o taip pat ir vyrus — žmonas — vaikus. (Čia primintina, kad pakartotinai Vak. Vokietijos atsakingų pareigūnų pareiškimais *Pabal-tijo kraštų atbėgėliai* — lietu-

viai, latviai, estai — Sovietų Sąjungos piliečiais neskaitytini..

KAS LAUKTINA IŠ TŲ PASITARIMŲ?

Nėra abejonės, kad, einant tais susitarimais, tam tikras skaičius asmenų galės iš Sovietų Sąjungos persikelti į Vakarų. Jų tarpe bus ir buvusių Lietuvos gyventojų, kurie atitinka susitarimų nuostatus ir kuriems sovietinės įstaigos suteiks duoti leidimą išvykti. Nesant aiškiai sutarčių, o tik lankstiams susitarimams, sovietinės įstaigos galės savo nuožiūra spręsti, ką jos sutiks išleisti, ką ne. Vokiečių pasiekimai Maskvoje repatriacijos reikalui, atrodo, palyginamai nedideli. Pasiekta tik tai, kas jau ir be tų susitarimų buvo vykdoma abiejų šalių Raudonojo Kryžiaus organizacijų: suskaldytų šeimų apjungimas. Visais susitarimų punktais matosi tiek neaiškumų, kad tik ateitis galės parodyti, kas iš tų susitarimų išeis.

Sovietai ilgus mėnesius delsė tas derybas užbaigti. Tik pastaruoju metu jiems staiga pasidarė viskas skubu. Kodėl? Ar tik ne dėlto, kad įstrigusios derybos nemestų šešėlių į didžiojo viršūnių konferencijos ruošimą? Davė žodžiu (ne sutartim) vokiečiams pažadų repatriacijos klausimu, iš jų išgavo palankią jiems prekybą sutartį ir kartu pasauliui parodo: Štai, kaip sklandžiai mes susitariame! Tat imkime derėtis ir dėl svarbesnių klausimų! Išeis iš tos viršūnių konferencijos kas nors ar neišeis, jau vien tas faktas, kad toji konferencija įvyks, Kruščiovui bus šioks toks laimėjimas. Štai dėl ko Maskva sutiko (kad ir tik žodžiu) susitarti su Bonna net ir tuo nemėgiama repatriacijos reikalui. Sovietai tuos susitarimus vykdys tiek, kiek jiems atrodys naudinga.

Dar būdinga: Sovietai savo šalyje apie susitarimus repatriacijos klausimais nepaskelbė jokių smulkmenų, o tik pasižadėjo savo įstaigoms duoti atitinkamas instrukcijas. Jie slepia susitarimus nuo savo žmonių ir nuo tų, kurie, remiantis susitarimais, galėtų panorėti paduoti prašymus išvykti iš Sovietų Sąjungos. Žinoma, žmonės visvien sužinos, ypač tie,

kurie jau ilgą laiką laukia galimumo išsikraustyti į vakarus.

Vokiečių žinių agentūra dpa ir vokiečių spauda skelbia užs. reikalų ministerijos kalbėtojo pasisakymą repatriacijos susitarimų klausimu. Susitarimas paliesias visus *klaipėdiečius*, 1939-41 metų *repatriantus* (iš Lietuvos ir kitų kraštų), *ryt-prūsiečius* ir kitus dar tebesančius Sovietų Sąjungoje vokiečius, jei jie 1941 m. birželio 21 d. turėjo vokiečių pilietybę. (Tačiau klaipėdiečių, atsikėlusiu į Klaipėdos kraštą po 1918 metų, bus žiūroma dar ir tautyb). Kai dėl nuostato, kad būtų siekiama apjungti perskirtas šeimas, leidžiant vienai šeimos daliai iš Sovietų Sąjungos išsikraustyti pas kitą šeimos dalį Vakaruose, sovietinė pusė neįsipareigoja. Būsią sprendžiama atskirais atsitikimais.

Vokiečių nuomone, esąs laikas pribrendęs sudaryti su Sovietų Sąjunga ir kultūrinių santykiavimo sutartį. Pavyzdžiui būsią galima imti JAV sudarytą su sovietais panašią sutartį. Bonnos politinių sluoksnių nuomone, susitarimai Maskvoje reiškia šokių tokį *atoslūgį su sovietais*. Vokiečiai tikisi, kad jiems su laiku galėtų pavykti prieiti ir prie tolimesnių politinių susitarimų, ypač Vokietijos dalių apjungimo klausimu.

ELTOS ŽINIOS

• Iš gimnazijų į kolūkius. Lietuvos komjaunuolių sekretorius pranešė įdomų faktą, kad 1955-57 m. baigusiu vidurines mokyklas abiturientų 1.442 dirba kolūkinėje gamyboje. Be to, 1.300 komjaunuolių buvo nusiųsti į gyvulininkystės fermas.

• Kas vadovauja „Žalgirini“. N. Vilnios metalo apdirbimo fabriko direktorius yra P. Gončarenko, konstrukcijos biuro vedėjas A. Pastov, vyr. inž. I. Čiuladin, partinio biuro sekretorius Gr. Romanov. „Žalgiris“, matyt, atlieka karinės reikšmės darbus, kad vadovauja vien rusai.

• Net tarybiniai ūkiai duoda nuostolio. Nors tarybiniai ūkiai (sovchozai) visokiais būdais valdžios yra privilegijuojami, jie vis dėlto duoda nuostolių, kaip pareiškė min. pirm. Šumauskas žemės ūkio pirmūnų suvažiavime, išvardindamas eilę tokių nuostolingų ūkių.

• Pabėgėglė į Vakarų emigraciją nuteista 25 metams. Prieš kurį laiką iš Latvijos į Vakarų atbėgusi gydytoja Dr. Z. Zarina kovo 18 d. Rygoje esanti nuteista už akių 25 metams sunk. d. kalėjimo, kaip praneša laikraštis „Latvija“.

NUO GAUCHŲ PAS KOWBOJUS

Aš su šeima numatėm išvykti į Jungtines Valstybes š. m. 12 vasario. Prieš tai oras visą laiką buvo labai geras, bet dieną prieš išvažiuojant, dangus apsiniaukė ir nuo pat ryto pradėjo lynoti, vėliau pakilo audra. Žaibai raižė padangę, perkūnas daužėsi tai vienam, tai kitam krašte dangaus. Atrodė, kad kelionė bus pavojinga. Pradėjom būkštauti. Per radiją pranešė, kad rytojaus diena numatomas blogas oras su lietumi. Iš vakaro ir naktį vėtra ir smarkiai lijo. Ar galima miegoti tokią naktį ir dar prieš kelionę?

Vos pradėjus aušti, broliukas Pijus Gudelevičius atvažiavo į mūsų viešbutį mus paimti ir nuvežti mus į Ezeizos aerodromą. Lynojo, protarpiais žaibavo. Atvažiavom. Vos spėjom išlipti, prisistatė nešikai, pačiuo mūsų bagažą ir nunešė į Panagros skyrių. Mums liepė eiti per kitas duris. Viduj jau rados daug keleivių. Visi kuo

tai susirūpinę, veidai išblyškę, atrodo, pasirošę į mirtį. Mūsų bagažą pasvėrė muitinės valdininkai, uždėjo patikrinimo korteles ir parodė mums eiti į lėktuvą. Ejom žąsele per kontrolę ir lipom į lėktuvą. Didžiulis keturmotoris Panagros lėktuvas mus padaršino. Atrodė, kad toks milžinas gali nugalėti bet kokią audrą, ir nėra ko bijoti. Susėdom. Pilotas užvedė motorus. Suūžė. Lėktuvas sudrebėjo ir pradėjo važiuoti. Išlydėtojai mosavo mums rankomis ir nosinaitėmis, o broliukas Gudelevičius kilnojo abi rankas ir mosavimu drąsino mus į tolimąją kelionę. Propeleriai smarkiau suūžė, lėktuvas pradėjo smarkiai bėgti, greit atsiplėšė nuo žemės. Pakilom.

Namai ir medžiai vis mažėjo ir mažėjo. Išnyko žemė, bet nušvito saulutė, kuri mus lydėjo per visą mūsų kelionę. Skridom virs debesų. Oras čia puikiausias. Pasijutom saugiau.

Nebaisu, kad ir lėktuvas kristų, nes apačioj pakloti debesų patalai. Debesys pradėjo retėti, pro jų plyšius matėsi maži, lyg degtukų dėžutės, namai, medžiai bei vingiuojanti upeliai. Vaizdai neapsakomai gražūs, o ypač artėjant prie Andų kalnų. Mes skridom tai virš jų, tai per juos. Atrodė, kad sparnų galai užkabys jų viršūnes. Lėktuvas išvien drebėjo, tai krito staiga žemyn, tai kilo aukštyn, tai pasivirdavo ant vieno šono, tai ant kito. Manėm, kad iš čia sveiką kailį neišnešim. Pradėjom būkštauti. Keleiviai nutilo: vieni metėsi prie langų padėti lėktuvui nors akimis išsisukinėti iš kalnų spastų, antri — grožėjosi kalnų vaizdais, kurie, saulei šviečiant ir šešėliams krintant, buvo nudažyti įvairiausiomis spalvomis, treti, daugiau nervuoti, užsimerkė, nuduodami miegą ir laukė, kas bus. Kalnai, dangus... Girdėti tik motorų ūžesys.

Po trijų valandų skridimo pasiekėme Čilės sostinę Santia-go. Atsisveikinom su Panagra,

nes toliau tęsėm kelionę su Cintos lėktuvu. Cintos kompanijos autobusas mus nuvežė į vieną geriausių sostinės viešbučių. Davė mums veltui moderniškai įrengtą butą. Turėdami daug laisvo laiko, nuėjom apžiūrėti sostinę.

Santiago žymiai skiriasi nuo Buenos Aires: namai mažesni, krautuvių vitrinų mažiau dekoruotos bei iliuminuotos. Žmonės apsirengę daug prasčiau, gatvėse matėsi nemaža apiplėšusių, iki kūno nuogumo, vaikų. Restoranuose patarnauja vien moterys. Valgis, nors čilėniškas pėzas daug pigesnis, yra dvigubai brangesnis. Mus labai nustebino, kai už vieną durazną teko sumokėti 50 pezų.

Sekancią dieną 6 val. ryto atvyko Cintos autobusas ir mus nuvežė į aerodromą. Sutvarkėm dokumentus ir 8 valandą ryto tęsėm kelionę.

Iš Santiago skridom išilgai Ramiojo Vandenyno pakrantėmis, sustodami dar dviejose Čilės vietovėse — Antafagasta ir Arica. Didelį išpūdį padarė

vandenynas: vanduo kuo skaidriausias, tamsiai žalios spalvos ir per visą kelionę buvo kuo ramiausias, be jokių bangų, net ligi pat krantų, tartum ežeras ramioj dienoj. Artėjant prie Taleros, nuo lietaus pasirodė vaivorykštė pilname rate, ką galima matyti tik būnant ore. Iš lėktuvo taip pat pamatėm visą grožį ir saulėlydžio, kokio nuo žemės neteko matyti. Debesų ir dangaus spalvos kaitaliojosi įvairiausiomis ir ryškiausiomis vaivorykštės spalvomis. Nemaža grožio sudarė ir naktis. Visa pakrantė nusaktyta nuo ūkių sodžių ir miestų elektros šviesomis, kurios mirkčiojo, tartum žvaigždės.

Panamą pasiekėm naktį. Oras tropikalinis, šiltas tvankus. Aerodromo pastatai gražūs ir erdvūs, salės liuksusinės, pakraščiais įrengtos krautuvelės, puikiai sutvarkytos su gausybe prekių. Prekių kainos labai aukštos.

Bet pradėjo niuktis, kilo audra. Lėktuvas skubėjo išvykti. Per visą naktį skridom per

Mokslas - MENAS - Literatūra

JUOZAS TUMAS - VAIŽGANTAS

25 metų mirimo su kaktuvėms paminėti.

Daug per gyvenimą praeina žymių žmonių. Praskrieja, kaip tie meteorai. Bet kad ryškiau sušvistų ir savo kūryba, ir savo visuomeniniu - kultūriniu veikimu tautos gyvenime — tokių yra maža. O toks yra buvęs kan. Juozas Tumas-Vaižgantas.

Maža to. J. Tumas-Vaižgantas ir politiniais klausimais tardavo savo svarų žodi. Taigi, jis buvo visuomenės organizatorius, įvairių draugijų kūrėjas, laikraščių redaktorius, publicistas, rašytojas, literatūros kritikas ir istorikas, u-to pro-

J. Tumas - Vaižgantas, gimęs 1869 m. rugsėjo mėn. 8 d. Malaišiu k., Svedasų par., Rokiškio apskr. Mirė 1933 m. balandžio mėn. 29 d. Kaune.

Šiais metais sukanka 25 metai nuo J. Tumo-Vaižganto mirties. Šiuo metu, gal kaip niekada, mes prisimename tą šviesią ir taurią asmenybę, taip išsišakojusią ir apėmusią visas tautos kultūrinio gyvenimo sri-

tesorius, jaunimo auklėtojas, kunigas ir t. t. Todėl ne veltui buvo laikomas Lietuvos gyvenimo barometru.

Plačios tolerancijos, patrauklės, giedrios dvasios, optimistas, jautriai pergyvenęs įvai-

tirštus debesis. Lėktuvas, kaip ir per Andų kalnus skrendant iš vien drebėjo, krisdavo žemyn, tai kildavo aukštyn. Keletas keleivių net susirgo ir nuvažiavo į Rygą. Daug baimės keleiviams įvarė įkaitę iki raudonumo motorai ir lekiančios kibirkštys. Tamsoje atrodė, kad lėktuvas užsidegė, ir nemaža keleivių per visą naktį nesudėjo akių.

Švito. Debesys pradėjo retėti ir atsivėrė visu savo grožiu Kubos teritorija. Žemė suskirstyta įvairiausiomis geometrinėmis figūromis, kiekviena kita spalva.

Artinomės prie Miami. Visi keleiviai sukručio, metėsi prie langų. Iš pradžių matėsi didžiulės pelkės, vėliau pats kurorto miestas su nedidelėmis, gražiai dekoruotomis vilomis. Pasiekė aerodromą. Visi keleiviai išlipo, nes įvažiavusieji turėjo pereiti per kontrolę ir muitinę. Valdininkai nepaprastai mandagūs. Patikrino mūsų dokumentus ir bagažą, rado viską tvarkoj, ir nuo to momento

jau tapom laisvais ir demokratiškos šalies gyventojais. Čia pat prisistatė juodaodžiai nešikai, kurie mūsų daiktus perkėlė į Deltos kompanijos lėktuvą, su kuriuo mes 4 valandą po pietų skridom į Čikagą

Miami mus pasitiko du lietuvių kunigai, kurie nusivežė mus pas save, pavaišino, pavadžiojo po miestą ir pristatė į lėktuvą.

Po penkių valandų kelionės pasiekėme mūsų nuolatinę apsigyvenimo vietą Čikagą. Išlipom. Sniego iki kelių, pustė ir snigo. Koks nustebimas! Išvažiavom vasarą, kur buvo 38 laipsniai šilumos, atvažiavom žiemą su 22 laipsniais šalčio. Prie įėjimo į aerodromo stotį mūsų laukė su savo automobiliu vyresnysis sūnus, giminės ir draugai. Sniegui krintant ir šalčiui spirginant, mus nuvežė į mums paskirtą butą.

Juozas Babušis.

rius gyvenimo reiškinius, aukštos dorovės kunigas, visur buvo laukiamas ir mėgiamas. Štai, ką sako apie jį prof. V. Mykolaitis-Putinas:

„Jis ir pats yra buvęs vienas iš narsiausių to laikotarpio (spaudos draudimo. Red.) kovotojų. Bet ir vėliau, iki pat savo mirties, jis stovėjo visos tautos akivaizdoj kaip moralinis autoritetas ir nieku nesušteptas garbės bei dorovės žmogus. — Turbūt, nebuvo nė vieno lietuvių inteligento, kuris nepažino kanauninko Tumo, arba bent nebuvo daug ko apie jį girdėjęs. Gyvas ir judrus, jaunatvės entuziazmu degęs, baltas, žilaplaukis, jis kur tik pasirodydavo, visur patraukdavo akį ir širdį. Jaunimas kanauninką Tumą laikė mėgiamiausiu savo svečiu. Įvairiausių pažiūrų žmonės jį lygiai mieliai matydavo savo tarpe. „Bedieviai“ eidavo į Vytauto bažnyčią jo pamokslų klausyti. Visus traukdavo nepaprastas jo kalbos gyvumas, plastiškumas, įtikinąs vaizdingumas, įsijautimas ir sąmojis. Iš jo asmens ir iš jo kalbos tryško gyva fantazija, optimizmas, energija. Kanauninko Tumo ekspansyviškumas, universalumas, fantazija ir į griežtas logikos formules dažnai nesiduodas suimti jo mąstymo būdas pagamindavo jam kartais priešų tarp tų žmonių, kurie formulę yra pratę statyti aukščiausių gyvenimo vertybių sargyboj“.

J. Tumo-Vaižganto kilnias asmens savybes, jo kūrybą ir darbus negali paneigti net okupuotos Lietuvos komunistai. Tiesa, šie, nagrinėdami jo gyvenimą ir kūrybą, suteikia jam įvairiausių epitetų — „buržuazinio nacionalizmo“ ar „buržuazinio nacionalklerikalizmo“ krypties atstovo vardą. Ir dar randa kitokių pavadinimų. Bet tokie nukalti bolševikų žodžiai nieko bendra, savaime aišku, neturi nei su J. Tumo gyvenimu, nei jo kūryba. Ar tai sumażina mums jo vertę? Ne, priešingai — mums dar padidina.

J. Tumas-Vaižgantas pradėjo rašyti 19 šimt. pabaigoj. 1890 m. „Apžvalgoje“ tilpo jo pirmieji straipsneliai. Vėliau, dirbdamas ir kitokį kultūrinį ar visuomeninį darbą, rašė ir kūrė. Visi jo raštai buvo išleisti 19 tomų.

Savo kūriniams medžiagą J. Tumas-Vaižgantas ėmė iš draudžiamoj laikotarpio ir visuomeninio tautos gyvenimo. Sukristalizavęs savo ideologiją dar draudžiamajame laikotarpy, jis priartėjo prie tautinių romantikų, iškeldamas savo kūriniuose praeities garbinimą, karštą tėvynės meilę, savo kalbos ir krašto gamtos grožį.

Žymiausi J. Tumo-Vaižganto kūriniai yra „Rimai ir Nerimai“, „Pragiedruliai“, „Šeimos vėžiai“, „Dėdės ir dėdienės“.

J. V.

• Fausto opera statoma Čikagoje lietuvių menininkų pagėjomis. Sudarytas operos moterų choras pasirodė viešai operos baliuje sausio 25 d.

AL. BARONAS.

GRAUDUS NUSINUOGINIMAS

Okupuotoj Lietuvoj išleista praėjusių metų gale knyga „Tarybų Lietuvos rašytojai“. Joje yra sudėta per šešiasdešimt rašytojų autobiografijų ir išleistų knygų sąrašai. Tos knygos įvade rašoma, kad pokario metais lietuvių literatūra išaugo ir į literatūrą atėjo gausus jaunųjų būrys. Taip pat knygos įvade pasakyta: „Leidykla, ruošdama šią knygą, vadavosi tik vienu noru — duoti daugiau žinių apie mūsų literatūrą, padėti skaitytojams pažinti žmones, kurie šiuo metu kuria lietuvių literatūrą. Taip leidinys ir paruoštas“. Galbūt ir norėjo duoti leidykla daugiau žinių, bet rašytojai, kuriems buvo leista iš viso į tą knygą patekti, padarė apsiraišimą, padarė atskaitą kompartijai, prisipažindami, kad jie visi vargšai, neturtingi, ištikimi partijai ir labai nekenčia buržujų.

ARBA MELUOJA, ARBA NUMARINO

Savu laiku B. Babrauskas rašė, kad bolševikai „prikėlė iš mirusių“ eilę rašytojų, kurių eilė metų nebuvo girdėti. Apie tai pasiskaitęs T. Tilvytis, „Tėvynės Balse“ sušuko, kad be reikalo Babrauskas išsigando, nes štai rašo ir Miškinis, ir kiti. Tačiau okupuotoj Lietuvoj, gali kaip nori Tilvytis enkavedisto priverstas meluoti, Miškinis neskaitomas rašytoju. Toje pavergtos Lietuvos rašytojų knygoje nėra Miškinio. Žinoma, nėra ir K. Jankausko, nors jis prieš bolševikų vieną knygą išleido vaikams, nėra ir P. Drevinio, ir V. Katiliaus, ir Šukio ir dar keletos rašytojų. Nėra ir Cvirkos, kadangi iš viso nėra mirusių. Todėl darosi išvada, arba minėti rašytojai jau yra nužudyti arba jie neskaitomi rašytojais. Tilvyčio teigimas, kad jie gyvi yra beprasmis, nes jie yra pastatyti vienon plotmėn su mirusiais.

GIMĖ SU KLUMPĖMIS

Su mažomis išimtimis rašytojai, kurių dauguma naujai iškilę, pasakoja, kad jie buvo seni kompartijos veikėjai, kad jų tėvai buvo biedni ir kad jie amžinai neturėjo duonos, lyg jie būtų gyvenę ne Lietuvoj, bet kokiam nors bolševikiniam kolchoze Ukrainoj ar kur kitur, kur mirė badu milijonai. St. Anglickis sako, kad jis džiaugėsis knygomis, kuriose buvo rašoma prieš kunigus, taip pat jau 13 metų būdamas kovojo už tarybų valdžios įvedimą. Ir taip kiekvienas rašytojas jau nuo pat vaikystės ėjo komunistinio agitatoriaus pareigas, kiekvienas buvo alkanas, kiti stačiai rašo, kad gimė su klumpėmis, gi Paulius Širvys sako: „Mano pirmieji žodžiai buvo: mama, duonos“. Skundžiasi, kad duonos trūko ir Mieželaitis, nors jo tėvas dirbęs malūne. Su mažomis išimtimis beveik visi rašytojai prisipažįsta, kad jie gimė nuogi, atrodė, lyg jau gimdami rengėsi gyventi sovietiniam rojuje.

MUŠIMASIS Į KRŪTINĘ

Tačiau, jei nenumirė badu, tai reiškia — kaip nors gyveno ir ką nors valgė. Nenumirti badu bolševikų akimis didelis nusikaltimas, ir todėl daugelis nelaimingųjų rašytojų teisinasi kompartijai, kodėl jie išliko gyvi ir kodėl nemirė už kompartiją. Apkaltina save, kad nešoko pagal politbiuro švilpynę. Boruta skundžiasi, kad per „nesusipratimą neišvengė bėdų“, Jonynas džiaugiasi, kad išmintingoji „partija neleidžia klysti“, Mackevičius teisinasi, kad jis bijojo stoti į komjaunimą ir panašiai. B. Pranskus — Žaliois, gyvenęs Maskvoje, sako taip: „Deja, 1939 m. aš tapau Berijos smurto auka“. Šis tikrai buvęs bolševikas nekaltina savęs, bet kaltina Beriją, gi tuo tarpu Berijos garbintojas, enkavedistas J. Šimkus, kuris padėjo 1941 m. mėtyti žmones į sunkvežimius ir gabenti juos į Sibirą, nieko apie Beriją nekalba. Matyt, šiam Berija tebėra draugas. Daugelis savo biografijose aprašo, kad lietuviui partizanai kovojo prieš bolševikus, prieš tą patį Beriją, tačiau kiekviename žody, kiekviename sakiny jaučiamas mušimasis į krūtinę.

BOTAGO ŠVILPIMAS

Gaila lietuvių rašytojų, nes per visus knygos puslapius, kurių ji turi arti 600, jausti bolševikinio botago švilpimas, jausti, kaip bijo rašytojas politruko, stovinčio užpakalyje su botagu, jausti, kaip atsargiai kiekvienas rašytojas žengia, kad nenuklystų nuo bolševikinės briaunos ir nenukristų į prarają. Tokioj prievartoj negalima sukurti nieko, ir todėl lietuvių literatūra merdi. T. Tilvytis sako: „Nieko nėra skurdesnio, kaip kartoti tuos pačius žodžius, o ypač apie save“. Tai dar būtų nieko, bet nieko nėra skurdžiausio, kai visi pavergtos Lietuvos rašytojai kartoja tuos pačius žodžius, kai visi rašo taip, kaip partija liepia, kai visi bando nusinuoginti ligi skurdumo, kad jie būtų tikri tarybiniai rašytojai, kad jokie tikrai laisvą žmogų liudijančio ženklo nepalikėtų. A. Pakalnis toje knygoje rašo: „Aš pradėjau tikėti, kad žmogus tam ir sutvertas, kad jį kas nors muštų“. Tas sakiny tinka bolševikinei sistemai. Ten viskas paremta mušimu. Jei nesimuši į krūtinę, tai tave muša. O kur taip vyksta, ten literatūros negali būti. Ir visa minėta knyga yra tik skaudus lietuvių tautos kančios liudymas.

• Vladas Puškorius, buvęs Kauno Valstybinės operos solistas ir dainavęs toje operoje apie 20 metų, mirė sausio mėn. 30 d. Į Amerika atvyko 1950 m., vargonininkavo įvairiose vietose, paskutiniu laiku Athol, Mass., kur ir mirė. Laidotuviuose dalyvavo solistas Ipolitas Nauragis.

TAUTIETI, atlik savo pareigą — remk TAUTOS FONDA.

Sekmadienis Dimečiai

GEGUŽIO 13-OSIOS PROGA, 1958 M.

BRANGŪS LIETUVIŲ TAUTOS VAIKAI!

Yra momentų, kuriais mums nesunku tarsi išeiti iš kūno, pamiršti mus skiriančius tolius ir dvasioje būti kartu. Mūsų tautos vaikų daugeliui yra lemta prieš savo norą būti toli nuo Lietuvos. Širdyse tačiau mes nuolatos nešiojamės meilę savo tautai ir tam kraštui, kuris yra jos nuo neatmenamų laikų. Nešiojamės ir skausmą dėl mūsų tautos ir krašto dabartinio likimo. Savo tarpe tariamės, ką galime nuveikti jos gerui, žvalgome, kas ateis jai pagalbon. Neapspraskime su nelaimė, o pasinaujinkime mintyse ir pasiryžime padaryti ką nors ypatingo tiesos, teisingumo ir žmogaus laisvės bei garbės pergalei.

Jau turime Marijos mėnesį, kuriame kas namuos, kas bažnyčioje kasdien pagarbinsime švenčiausią Mariją. Tomis valandomis savaime prisiminsime mūsų gyventą jaunimą Marijos žemėje — mūsų tėvynėje Lietuvoje, prisiminsime jos šiandieninę nelaimę. Po sunkia žindynių ir vergijos našta mūsų tėvynė yra pavargusi. Pavargusi, tačiau gyva, kovojanti, pasiryžusi toliau kovoti ir neprarandanti vilties pernešti nelaimę.

Sunkiau yra kentėti, negu kenčiančiam padėti ar pareikšti užuojautos. Visiems tačiau yra paguoda matyti daugelio pastangas padėti savo tautai. Daugelio malda už tautą yra kasdieninė. Nemaža tokių, kurie atiduoda visą savo uždarbį, kad palengvintų savųjų vargą Lietuvoje ar Sibire. Mūsų veikėjai nepraranda energijos ir tikisi, kad paskui juos ton pačion kovon ateis jaunimas...

Sulauksime gegužio 13-osios, kurią prieš eilę metų esame pasiskyrę ypatinga maldos ir atgailos diena už mūsų tautą. Be abejo, yra didesnė ir svarbesnė pareiga tinkamai saugoti Bažnyčios įsakytas maldas ir atgailos dienas — Adventą, Gavėnią ir kt. Tačiau mūsų pačių pasirinktoji diena yra taip pat didelės vertės, nes ji mus visus sujungia tuo pačiu jausmu, viena intencija. Tai yra visų mūsų tarsi vienu balsu kreipimasis į dangų. Padarykime ją visų vienos intencijos ir vieno jausmo maldos ir atgailos diena.

Ne dėl ko kito, o kad geriau suprastume, kaip geriau galima pasiekti, ko visi trokštame, šia pačia proga pravartu yra pažvelgti į viso pasaulio dvasią ir reikalus, su kuriais neišskiriamai yra sujungtas ir mūsų tautos likimas. Gerai įsisiūvėkime ir įsimastykime, kaip mūsų aktyvaus veikimo Dievas ir piktoji dvasia. Paklydęs žmogus be piktosios dvasios pagalbos nedaug blogo padaro. O kur savo vadovybėn žmones paįmą piktoji dvasia, ten gema sąjūdžiai, sistemos pilni veidmainiškumo, žiaurūs žmogai, pilni paniekos visokiai dieviškai tvarkai.

Dievo veikimas yra kitoks. Dievas nenori nusidėjėlio mirties, o nori, kad jis pasitaistyti ir gyventų. Kristus, atėjęs sugriauti įsigalėjusią piktojo sukurtą dvasią, mokė ir elgėsi taip švelniai, kad neužgesino net smilkstančio lino (plg. Mat. 12, 20). Dievo veikimas yra paremtas meile, kantrybe, galestingumu. Kai mūsų žmogiskas menkumas laukia nužengiant ugnies iš dangaus ir nesulaukia, tai mums atrodo, kad Dievas nusigando piktyčių siautėjimo ir kur tai pasilepė. O Dievo veikimas yra ne žudynės, bet kūryba — rami, graži ir pastovi. Atmerkime plačiau akis ir širdis ir pikto tvane šiandien pamatysime pasirodančias vis naujas prosvaites — Dievo geros rankos paliestas vietas. Jos daugėja ir tampa vis ryškesnės.

Kas žiūri į blogą gyvenimo pusę pats nieko neveikdamas, gali tapti pesimistu. Jeigu toks pat neveiklus žiūrės tik į Dievo veikimą, gali tapti neįsimintingu optimistu ir Dievo gundytoju. Pasaulį ir kiekvieną iš mūsų Dievas sutvėrė be mūsų pagalbos. Tačiau mūsų gyvenimą toliau kurti mes privalome patys kartu su Dievu. Be Dievo mes

nieko gero nenuveiksime. Tačiau iš kitos pusės, be mūsų Dievas neišgelbės mūsų ne tik iš žemiškų nelaimių, o net mūsų sielų nuo pragaro. Tuo labiau žemiškos ramybės ir tvarkos žemėje nesukursime nei mes vieni be Dievo, nei Dievas vienas be mūsų. Be žmonių pastangų ir veiklos tautos nepažins Dievo, nutolę negrįš į Kristaus Bažnyčią. Melstis ir kentėti pakanka tik tiems, kurie dėl ligos ar amžiaus jau negali veikti. Kad žmonija pažintų Dievą, Kristus kiekvienam tikinčiam įsakė ne tik melstis ir atgailoti, o skelbti Evangeliją visam sutvėrimui. Kad žmonija sulauktų žmogaus vertos santvarkos pasaulyje, už tai yra atsakingas, daugiau negu kiti, kiekvienas krikščionis. Šiandieninės blogybės pasaulyje yra ne velnio galybė ir blogų žmonių aktyvumo, o krikščionių pakrikimo ir apsilėidimo pasėka.

Reikalinga malda ir atgaila už Lietuvos reikalus, už atskilusių tautų grįžimą į Kristaus Bažnyčią. Reikia tačiau ir klausyti save, ar esame tinkamai pasiruošę ir pasiryžę nešti Kristų anoms tautoms, atėjus mūsų prašomai valandai. Besimeldami už šiandien mums neprieinamus kraštus ir tautas, turėkime drąsos ir širdies pažvelgti ten, kur galime nekludomai pasiekti. Pažvelkime, kas yra čia aplink mus. Įsidėkime į širdis, kad Korėjoje, Pacifiko salose, Pietų Amerikoje šimtai milijonų žmonių patys šaukiasi Evangelijos ir krikšto, juos pasiekti kelias yra laisvas kiekvienam idealistui, tačiau nėra apaštali, kurie eitų jiems patarnauti. Gerai daroma šiaukiant ruoštis apaštalavimui ateities Rusijoje, tačiau tuos pačius reikia šaukti pagalbon tiems, kuriuos dabar galima pasiekti. Tik būdami jautrūs šios dienos reikalui galime būti tikri, kad būsime tokie pat jautrūs ir rytojų. Nei šiandien nei ateityje vien tik malda nepadarysime to, ko iš mūsų laukia Kristus ir švenčiausia Marija. Melskimės, atgailaukime ir veikime. Visiems mums pavyzdžiu tebūna šventasis Jonas Vyaney — Arso klebonas. Tas nesiliaujantis Kristaus skelbėjas savo darbą jungė su malda ir atgaila. Jo laimėjimai tebūna visiems rodymas, koks kelias yra teisingas. Ir gegužio 13-ją, maldos ir atgailos dieną persvarstykime, kas yra mūsų galioje darbai padėti tiems, kurie šaukiasi ir laukia Kristaus apaštali, nešančių Evangelijos žodį, kurie laukia vergijos ir persekiojimo galo, kurie laukia pasaulio sandaros, ramybės ir Dievo vaikui — žmogui deramos tvarkos.

Visiems nuoširdžiai linkėdamas Viešpaties ir švenčiausios Marijos globos ir pagalbos, jūsų visų Kristuje

† Vysk. V. Brizgys.

KATALIKŲ PADĖTIS VOKIETIJOJ

Vokiečių protestantai sudaro didesnę pusę gyventojų Vakarų Vokietijoje, tačiau jie spausdina tik 4.700.540 savo periodinių leidinių egzempliorių; tuo tarpu gi katalikai išleidžia net 10.454.599 egz. Paskutiniame katalikų vokiečių suvažiavime dalyvavo milijonas su puse asmenų, kurių tarpe 60 tūkstančių, nebijodami suvaržymų, atvyko iš rytinės zonos. Vienas žymiausių protestantų teologų Baumann, priėmė katalikų tikėjimą. Jis uoliai veikia, kad ir daugiau protestantų priimtų katalikų tikėjimą.

RECORDINIS SKAITYMAS

Abilene (Texas) vienos gimnazijos mokiniai skaitė bibliją per 8 val. ir 55 min. Konkurse dalyvavo 130 skaitytojų.

MOTINA-TYLIOJI DIDVYRĖ

MOTINOS VARDAS

Šventos atminties vysk. Pr. P. Bučys 1949 metais Londone, vesdamas rekolekcijas lietuviams, daug kalbėjo ir džiaugėsi švenčiausios Mergelės Marijos dorybėmis, kad net kai kurios moterės tarpusavy šnekučiaus: „Na, ir vyskupėlis: senas jau žmogus, bet vis apie Mariją ir Mariją tekalba“.

Tai ar senam vyskupiui nebentinka apie Dievo Motiną kalbėti?

O aš visgi Motinos Dienos proga apie Motiną Motiną keletą žodelių norėčiau su mieliais skaitytojais pasidalinti.

Kaip kiekvienas pavasaris savo gyvybę prikėlimu ir svajaus gegužis, viską žiedais apipylęs, kviečia džiaugtis gyvenimu, mus kiekvienais metais

na, mažiau ar daugiau, tebėra niekinama visų pagonių, klaidatikų, skizmatikų ir kitokių Katalikų Bažnyčiai nepriklausančių žmonių. Komunistinėj santvarkoj, tiesa, tik žodžiais sakoma, kad moteris yra lygia teisė vyrui, o praktikoje, motinoms vaikų auklėjimas ir šeimos židinio šiluma yra pakeičiama į rąstų ritinimą miškuose, į angliakasio, uosto, lauko, susisiekimo ir kitus sunkiausius vyriškuosius darbus. Į moterį, motiną ten yra žiūrima net valstybės įstatymais kaip į fabriką vaikams gimdyti. Steigimas lopšelių ir kitų įstaigų vos gimusiems kūdikiams yra ne kas kita, kaip tik kova prieš motiną ir moters prigimtį, ją išniekinama.

Motinos, šeimos ir valstybės

pasitinka Motinos Diena ir visas Mergelėi Marijai skirtasis mėnuo.

Tai kaip čia? Išrodytų, kad Mergelė ir Motina — tai du prieštaraujantieji žodžiai (terminai). Jaunų, netekusių mergaičių nieks motinom nevadina, nors jos ir būtų jau užsimiršę žaisti su lėlėmis. Neištekėjusios mergaitės, jei susilaukia nelaimės, tai jos yra negerbiamos, o prisiekę amžinąją skaistybę vyresniojo amžiaus ar užėmę svarbesnę vietą vienuolės, įsigyja visų gerbiama Motinos vardą. Tai kur gi ta gerbtinumo — negerbtinumo, tinkamumo — netinkamumo reikšmė slypi? Niekas negali duoti, suteikti to, ko pats neturi. Žmonija, besiblaškydama klaidingumo jūroje, tiesos pamatyti yra nebepajėgi.

MARIJA — MOTINYSTES IŠAUKŠTINTOJA

Prieš Kristų, prieš Mergelę Mariją, į moterį ir į motiną buvo žiūrima be pagarbos, be įvertinimo, kaip ir ne į tos pačios prigimties tvarinį. Vos gimusios mergaitės būdavo žudomos, išmetamos. Tai liūdią mums prieš Kristų rašytieji graikų ir kitų pagonių raštai, laiškai savo žmonoms, įsaką — „jei gims dukrelė, išmesk ją, kad aš tos negarbės neišvysčiau“. Moti-

laimingumo vėžys yra, buvo ir bus — skyrybos, nes jos kaip tik motiniškumo pagrindus sunaikina.

Motina, ne tiek gimdydama kūdikį pasiaukojimo, rūpesčio, vargo ir skausmo didvyriškai turi pakelti, kaip jį augindama ir auklėdama. Ir neprotinti gyvuliai gimdo savo vaikus, bet jų neauklėja, nes jų tikslas ir paskirtis yra kita. Dėl to ir vienuolės, savo kūniškų vaikų neturėdamos, visai teisingai vadinasi motinomis, nes jos gimdo, auklėja asmenybes Amžinajai Tėvynei, dėl kurios žmogus tik ir gimsta. Marija, tapdama Dievo-Žmogaus Motina, visą motinystę išaukštino, sudvasino ir pašventė.

MOTINA MIRTIES IR PRISIKĖLIMO KALTININKĖ

Moteris buvo sutverta paties Dievo iš vyro, laimei ir paguodai vyro. Piktosios dvasios sugundyta visai žmonijai skausmo ir kančių priežastimi tapo, kai žmogus užsigėdė blogį pažinti, iširti, Dievo įsakymus laužydamas.

Per ką žmogus nupuolė, per tą ir atsikelti turėtų. Bet kada žmogus pasijuto nuogas ir nieko neturįs, pradėjo Dievą ir jo gerumą aiškėliau pažinti tik po skaudžių blogio išbandymų, pradėjo Dievo bijoti, nujausda-

mas Jo šventumą ir didybę, kuriam visi Angelai, Dangus ir visos Galybės, Kerubimai ir Serapinai nesiliaujančiu balsu šaukia: „Šventas, Šventas, Šventas Viešpats galybių Dievas! Pilnas yra dangus ir žemė Tavo didenybės garbės!“

Pašaukė Viešpats Dievas tada žmogų ir sakė: „Kas tau pasakė, kad tu esi nuogas (Prad. 2, 11). Tu sutvertas pagal Dievo pavelslį ir panašumą, kad valdytum vandenynų žuvis, dangaus sparnuočius ir žvėris, ir visą regimąjį pasaulį bei žemę, ir visą gyvūniją, kuri rėploja žemėje“ (Prad. 1, 26). Taigi, žmogau, nepiknaudok Dievo pasaulio ir savo gautų tobuliausios prigimties savybių, paniekinęs Amžinąją Tiesą, Grožį ir Gėrį. O kada jau skausmo ir ašarų jūrose beplūduriuodamas ir žemiškais purvais būsi susitęsęs, suprasi savo negalią ir, pakėlęs akis, sušuk: „Ateik mūs išlaisvinti, Viešpatie galybių Dieve! Tik Tavimi, Viešpatie, pasitikiu, tenebūsi sugėdintas per amžius!“

Ir tada Dievas, galestingumo sužadintas, per Pranašus sako: „Silpnadvasiai, būkite drąsūs, štai mūsų Dievas ateis ir mus išgelbės (Iz. 35, 4). Štai Aš norėdamas išgelbėti žmogų, nepaniekinu Mergelės iščiaus. Štai, tu Marija, pradėsi iščiuje ir pagimdysi sūnų ir pramins jį vardu JĖZUS. Jis bus didis ir bus vadinamas Aukščiausiojo sūnumi. Štai, šitas pastatytas nupuolimui ir prisikėlimui daugelio Izraelyje ir kaip ženklas, kuriam bus prieštaraujama. Ir tavo pačios sielą pervers kalavijas, kad būtų atidengtos daugelio širdžių mintys“ (Luk. 1, 31-32 ir 2, 34-35).

ŽMOGAUS DIDYBĖ — SAVOS PASKIRTIES ĮVERTINIMAS

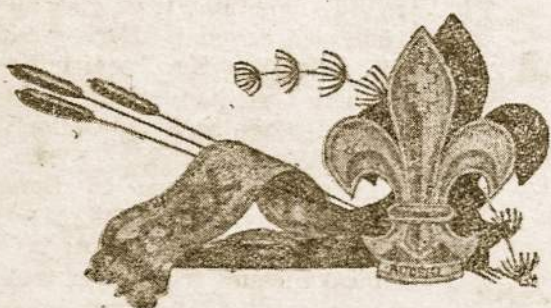
Tad kas buvo reikalaujama iš tos — „Štai Mergaitė pradės ir pagimdys sūnų, ir jis bus vadinamas vardu Emanuelis“ (Iz. 7, 14), kuri pirma tik skausmo ir ašarų motina tebuvo?

Marija ne tiktai Mergelė yra, bet jos siela yra be dėmės, kad net Angelas nustemba, kai Dievas per Nekaltąjį švenčiausios Mergelės Prasiidėjimą priėmė savo Sūnui vertą būstinę. Širdies skaistumu, nusižemimu, gyvu tikėjimu ir pasitikėjimu Dievu ir šventais troškimais, Marija prisirengė laisva valia ištarti — „tebūnie man Viešpaties tarnaitė taip, kaip tu pasakei“, ir tapo Dievo Motina ir išaukštino motinystę daug aukščiausiai, nei pirmoji moteris, kuri buvo paties Dievo sutverta. Taip ir visos kitos motinos, Marijos dorybes sekdamos, gimdo, globoja visose gyvenimo kryžkelėse ir kančiose savo sūnus ir dukras, kaip tyliosios didvyrės, nepaliaujančios mylėti savųjų ir už žmogžudystę nuteistųjų vedamų pakarti. Taip ir katalikų Motina Bažnyčia visuomet laukia sūnų ir dukrų palaidūnų, kad jie susiprastų ir grįžtų į Tėvo namus Amžinajai Laimei, kuriai ir gimę buvo.

PIRMOJI KAT. BAŽNYČIA

OHRID (Jugoslavija). Netoli nuo ežero Ohrid, prie Balkanų, buvo atrasta griuvėsiai, kur tikima, kad buvę iš pirmųjų katalikų bažnyčių. Atrasti kantai ir mozaikos iš 11 spalvų ir šiaip visokių papuošalų. Žinovaip spėja, kad bažnyčia buvo statyta IV a. ir sunaikinta 476 m. per Hunų įsiveržimą.

SKAUTŲ SKYRIŲ

vėda

REDAKCIŅĖ KOMISIJA

Š. m. birželio mėn. 28 d. Lietuvos Parapijos salėje Argentinos lietuviai skautai pradeda Lietuvos skautybės 40 metų jubiliejų. Šios svarbios skautų gyvenime sukakties minėjimo paryškiniui statoma Antano Rūko 3 v. pjesė „Bubulis ir Dundulis“.

Lietuvių Skautų Draugovės Argentinoje steigėjas ir ilgametis jos draugininkas sktn. Viktoras Lesniaskas, gyvenęs Kanadoje, sveikino Argentinos lietuvių skautus ir skautes Patrono šv. Jurgio dienoje.

Balandžio mėn. 27 dieną, sekmdienį, sktn. V. Sviderskio vadovaujamas skautų būrelis minėjo skautų Patrono šv. Jurgio šventę. Be skautų šiame minėjime dalyvavo kun. V. Palubinskas, sktn. gen. T. Daukantas, ps. S. Babronis, kap. Diminskas ir daugiau kitų svečių. Ta proga buvo pasakyta keletas kalbų.

Šios šventės proga už pavyzdinę skautavimą buvo paaugštintas į paskiltininko laipsnį Pijus Bielskus, Adolfas Ginteris, Gediminas Bielskus ir Jurgis Brazaitis.

Skautų Brolijos vadovybė išleido atsišaukimus į lietuvių skautų vienetus, esančius įvairiose kraštuose, ragindama dalyvauti lietuviško skautavimo varžybose.

Visiems vienetų vadovams išsiun-

tinėtos varžybų taisyklės bei programos.

Lietuvių Skautų Seserijos socialinis skyrius renka aukas dideliame varge gyvenančiai vienai skautiškai šeimai už geležinės uždangos, kurioje motina iš menko savo atlyginimo išlaiko gausią šeimą — tris vaikus ir tėvus.

Australijos skautų veikla, vadovaujant prityrusiam Rajono vadovai v. s. A. Krauzai, labai gyva. Visose Australijos vietovėse, kur tik yra kiek daugiau susispietusių lietuvių, veikia skautų vienetai.

Šia vasarą Viktorijos valstybės lietuvių skautai turėjo didžiulę stovyklą, kurioje stovyklavo 96 skautai.

Stovyklos užbaigiamasis laužas sutraukė per 200 svečių.

TARPTAUTINIS SKAUCŲ SUVAŽIAVIMAS

Šiomis dienomis į Berchtesgadene renkas iš įvairių kraštų skautės savo metinė konferencijon.

Į šią konferenciją susirinks apie 300 atstovų iš šių kraštų: Anglijos, Prancūzijos, Italijos, Ispanijos, Graikijos, Turkijos, Maroko ir Vakarų Vokietijos.

Skautės gražuosiuose Alpių kalnuose iširengė stovyklą, kurioje vyks ir minėtoji konferencija.

MIRĖ KNYGNEŠYS VINCAS BIELSKUS

Šiomis dienomis gauta iš Sibiro liūdna žinia: vasario 11 dieną Tomsko apygardoje mirė ūkininkas, knygnešys ir Suvalkijoj plačiai žinomas visuomenininkas Vincas Bielskus.

Velionis gimė 1871 m. rugsėjo 7 d. Marijampolės apskr., Balsupių kaime, pasiturinčio ūkininko šeimoje. Jo tėvas, gerai suprasdamas mokslo reikšmę, jau iš mažų dienų daraktoriaus padedamas, rengė Vincuką į mokslą. Keturioliktus metus eidamas Vincukas pateko į Marijampolės gimnaziją. 1889 m. nelauktai jo tėvui mirus, teko mokslą nutraukti, paliekant ketvirtosios klasės suolą, ir imtis ūkininkauti tėvo paliktame ūkyje.

Nuo tada jo ūkis tampa centre spaudos platinimo baze, į kurią knygnešys Kanclerius knygas gabena jau gana žymiais kiekiais. Sėkmingesniu knygų platinimui 1892 metais jis įsteigė Marijampolėje pirmą lietuvišką krautuvę, kuri puikiai patarnavo ir kitokiam politiniam veikimui. Čia užtinkami pradai draugijos Sietynas, kurios tikslas buvo sutelkti nusibankrutavusius dvarelius į lietuviškas rankas. Kurį laiką jis buvo ir tos draugijos išdinininku.

1897 metais buvo caro žandarų suimtas, bet Sibiro išvenge dėka savo bendradarbių nemažą užstatą. Areštas vienok Vincas neatvėsinė — jis varė savo darbą ir toliau. Atgavęs spaudą, jis dalyvauja ir talkininkauja joje pasirašinėdamas slapyvardžiu Kartus. Neatsilikta ir ekonominiame sektoriuje: 1907 metais su būreliu kitų entuziastų steigia draugiją Žagrę, kurios valdyboje pasilieka ligi pat pirmojo pasaulinio karo. Pagaliau Vincą Bielskų matome ir lietuvių konferencijoje Vilniuje 1917 metais.

Atgavęs nepriklausomybę, nuo 1918 iki 1929 metų aktyviai darbuojasi Marijampolės apskrities valdyboje, o vėliau tos valdybos ir apskrities žemės tarybos pirmininkas.

Pasiimtą ar skirtą pareigą visada atlikdavo su noru, niekad nesiskųsdamas ir nedejuodamas. Savo būdo savybėmis visada užkariaudavo sau draugų. Nerūkė, negėrė ir visada buvo geroj ir giedrioj nuotaikoje. Užtat kompanijoj buvę lygiai visų mėgiamas ir pageidaujamas. Vargan patekusiems jo nereikėjo ieškoti, jis pats juos surasdavo ar tai su geru žodžiu, ar patarimu, o dažniausia su pilnomis pintinėmis. Nežmiršo ir savo šeimos. Išaugino tris sūnus ir penkias dukteres. Visiems davė aukštąjį mokslą. Vieną sūnų Sibiro taiga palaužė prieš penketą metų. Dvi dukros dar tebetęsia jo tremties kelią. Vienas sūnus — inž. Pijus Bielskus nuo 1949 m. gyvena Argentinoje ir š. m. gegužės mėn. rengiasi išvykti į JAV.

Baisiojo birželio naktį išbrovė ginkluoti enkavedistai į palaimos pilnus namus, ir už 20 minučių visa šeima jau riedėjo Marijampolės vieškeliu negrįžtamai tremčiai. Galulaukyj dar spėjo pasigriebti saujelę savosios sodybos žemės, tarsi žinodamas jau niekad jos nematysią. O gal toji saujelė jį ir palaikė gyvą per 17 žiaurios tremties metų?

Ilsėkis ramus, kad ir šaltojo Sibiro žemelėj, pilnai atidavęs savo duoklę šeimai, visuomenei ir savo tautai.

J. Br - kas.

— Senatorius William F. Knowland užtikrina, kad Lietuva ir kiti komunistų pavergti kraštai atgaus laisvę. Senatorius, jo žmona ir kiti aukšti pareigūnai dalyvavo pavergtų tautų masiname susirinkime Los Angeles mieste.

MONTEVIDEO

Visi laisvojo pasaulio tautiečiai vienokiu ar kitokiu būdu remia sistemingai Tėvynės laisvinimo darbą. Nereikalaujama šiuo metu gyvybės aukų, nes tam dar nepribrendęs laikas. Iš mūsų reikalaujama tik piniginės paramos. Jau iš ankščiau žinote, kad šiaurės Amerikoje veikia Tautos Fondas, kuris nuolat ragina visus lietuvius, pagal išgales, aukoti. Tie pinigai ir atlieka dabar tą pirmutinį ir labai svarbų puolimą prieš mūsų Tėvynės pavergėją — sovietinį maskolį. Kadangi mūsų mažajai tautai ginklu būtų visai neįmanoma tokį milžiną priešą atviroj kovoj nugalėti, tai mums geriausias ginklas prieš jį lieka spauda, radijas ir propagandinė literatūra. Tiems dalykams reikalinga lėšų žymiai mažiau, negu ginklams. Tautos Fondas surinktas aukas labai kruopščiai jas leidžia, kad sudėtos aukos būtų didžiausiu naudingumu panaudotos, ir tuo būdu mūsų Tėvynės vadavimo byla būtų nuolat keliami Tautų Sąjungoj ir Pasaulio opinioj.

Tautos Fondo valdyba iš mūsų daug nereikalauja, nes žino apie Urugvajaus sunkią ekonominę būklę. Tad nors simboliškai prisidėkime prie bendrojo vajeus, įsigydami pasus ir įkliudami juose ženklelius. Kas tuos pasus turi, malonėkite įsigyti naujų ženklelių. Kiti gi gaukite tuos pasus ir pradėkite vykdyti savo patriotinę pareigą. Paso kaina 1 pezas, o ženklelių — 10 pezų, 4 peza, 2 peza, 1 pezas ir 50 cent. Juos galima gauti pas pp. Mačanską, Grišoną ir pas mane, žemiau pasirašiusį. Tenelieka nei vieno patriotiškai nusiteikio tautiečio, kurs neatliktų tokią mažą, bet kenčiančią Tėvynę didelę paslaugą.

Su gilia pagarba

Julius Jazauskas,
U. K. Tautos Fondo
Atstovybės Pirmininkas.

ROSARIO

Balandžio 13 d. šv. Kazimiero lietuvių parapija suorganizavo argentiniečių išvyką į Lujan Dievo Motinos šventovę. Ekskursijoje dalyvavo daug Katalikų Akcijos jau-

Antanas Rudis su savo žmona Elza ir sūneliu Jurgičuku Cordoboj atostogų metu.

nimo, kurie aplankę Lujan, grįždami užsuko į Avellanedą ir susipažino su lietuvių Aušros Vartų parapija ir jos veikla. Visi buvo nustebinti parapijoje veikiančios Katalikų Akcijos vašingumu, parapijos gražiais pastatais, puikiais įrengimais. Dėkingi Avellanedos T. T. Marijonams ir Katalikų Akcijai ekskursantai nuotaikingai grįžo į Rosario, stebėdamiesi lietuvių organizuotumu ir atliktais darbais. Ekskursijai vadovavo kun. A. Kleiva.

Balandžio 20 d. Rosario lietuvių susitiko su buenosairiečiais Lujano šventovėje, kurioje buvo atlaikytos šv. Mišios, lietuviškas pamokslas, rožanėlis, pasiaukota šventė. Marijos širdžiai. Bs. Aires lietuvių ekskursijos vadovas kun. Vitas Šimanskis vadovavo lietuvių chorui, o Rosario lietuvių ekskursijos vadovas kun. A. Kleiva pravedė visas pamaldas. Vietos klebonas pasveikino gausią ekskursiją — apie 300 maldininkų, kurie užėmė pagrindinę vietą šventovėje su savo trispalve.

Balandžio 13 d. mirė Feliksas Vaičekauskas, sulaukęs 57 m. amžiaus. Tautietis gyveno c. Marnes

1219 su savo žmona Pranciška Vaičiūnaite. 1932 m. gegužės 5 d. apsidėjęs, dirbo plieno apdirbimo fabrike ir paskutiniu laiku jau turėjo pensiją. Negalestingoji mirtis, išskyrus jį iš mūsų tarpo, paliko liūdinčią žmoną Prancišką, Oną Zulpaitę ir Juozą Rakauską bei kitus artimuosius ir draugus. Buvo palaidotas su religinėmis apeigomis balandžio 14 d. Paganini kapinėse. Velioniai tautiečiai nepašyktėjo daug vainikų.

Balandžio 12 d. Aleksandro Pundžio namuose - Anchorena 731. Rosario, įvyko gražios vaišės, kurias surengė Angelės Pundytės tėveliai gimtadienio proga. Vaišėse dalyvavo Angelės ir Birutės Pundžių draugės ir draugai, — nešykštėdami brangių dovanų. Pobūvis praėjo linksmoj nuotaikoj ir svečiai skirstėsi dėkingi vaišių rengėjams už malonų priėmimą. Dalyvavo taip pat ir liet. parapijos atstovai.

Balandžio 27 d. visuotiname Rosario lietuvių jaunimo susirinkime, kuris įvyko tuoj po Sumos šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėje, buvo išrinkta nauja valdyba 1958-tiems metams. Pirmininke palikta Nelida Švarilytė, vicepirmininke - Matilda Lukošūtė, sekretorium išrinktas Vytautas Seniūnas. Naujai Valdybai linkime daug sėkmės.

Rosario lietuvių kolonijoje Motinos Diena bus minima sekmdienį, gegužės 11 d. Rosario lietuvių Bendruomenė rengia motinų pagerimą tuoj po Sumos Parapijos sodelyje. Rengiama asado su trumpa programa. Sudėtinės Mišios už gyvas ir mirusias motinas įvyks tą pačią dieną 10 val.

Veronika Elvira Guasone, Dianos Stasevičiūtės ir Roberto Guasone dukte, buvo pakrikštyta šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčioje per Velykas, balandžio 6 d. Krikšto tėvai buvo Hector Eduardo Ortiz ir Elena Besteran.

Balandžio 23 d. Bendruomenės Revizijos Komisijos pirm. Jurgis Liutkevičius ir Gyvojo Rožančiaus pirm. Jurgis Vajaga atšventė savo vardadienius. Ona Liutkevičiėnė savo vyrui surengė vaišes, kuriose dalyvavo parapijos atstovai ir Liutkevičių artimieji.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ ARGENTINOJE

Minės Dr. Vinco Kudirkos 100 metų gimimo sukaktį.

S. L. A. Centro Valdyba, vykdydama atstovų susirinkimo nutarimą, sudarė iš skyrių atstovų Vykdomąjį Komitetą, kuris turi paruošti Dr. Vinco Kudirkos gimimo 100 metų sukakties paminėjimą. Komitetas pasiskirstė pareigomis taip: pirm. - dr. A. Kairelis, vicepirm. - Pr. Stalioraitis, sekr. - N. Pimpė; sekr. pad. - L. Marcinkevičiūtė ir kasin. - J. Gervė. Numatyta sudaryti meno ir propagandos komisijas, kurios padės šiai komisijai sekmingiau veikti ir geriau pasiruošti minėjimui. Į meno komisiją numatoma kvieisti visus menininkus, kurie, manoma, supras reikalo svarbą ir neatsisakys prisidėti prie šio garbingo darbo. Spaudos propagandos komisijon norima pritraukti visus literatus ir kitus spaudos darbuotojus.

Be to, dar numatyta sudaryti garbės Prezidiumą, į kurį bus pakviesti lietuviškųjų organizacijų pirmininkai ir žymesnieji visuomeniniai veikėjai.

Minėjimas numatomas suruošti š. m. rugsėjo mėn. 20 d. Tą dieną kitos organizacijos neturėtų daryti jokių parengimų, nes Didžiojo Lietuvosio paminėjimas yra mūsų visų pareiga. To reikalauja ir lietuviškas solidarumas.

Korespondentas.

GERIAUSIOS K. RUNIMO GITAROS ARGENTINOJE

Nuò balandžio mėn. 7 d. iki balandžio mėn. 26 d. Gath y Chaves parodos salėje, K. Runimo rūpėčiu, Argentinos Gitaristų draugija suruošė 1-mąją Argentinijoje gitarų parodą. Parodoje buvo išstatytos įvairių konstruktorių gitaros. Ypač lankytojų dėmesį patraukė K. Runimo darbo gitaros. Specialistų manymu ir tvirtinimu, tai geriausias gitaros padaromos visoj Argentinoj panaudojant didelį tikslumą moksliniu metodu. Todėl nenustabu, kad argentinieškoji spauda apie tai gražiai atsiliepė, o p. K. Runimas laimėjo konkursą — teisė išstatyti į vitriną gitarų dirbimo procesą, kaip geriausią. Beto, p. Runimo gitaromis buvo 3 koncertai. Mums džiugu pastebėti, kad prieš pirmą koncertą, įvykusį balandžio mėn. 10 d., p. K. Runimas, pakviestas Gitaristų d-jos, tarė trumpą paaškinimą apie savo gitaras, kartu pabrėždamas esąs lietuvis ir savo meilę muzikai ir dainą atsivežęs iš tolimo dainų krašto — Lietuvos.

Antrasis gitarų koncertas, įvykęs balandžio mėn. 24 d., buvo rodomas per televiziją 22,30 val. Trečiasis atsiveikimo ir parodos uždarymo koncertas buvo balandžio mėn. 26 d.

Ta pat proga p. K. Runimas padarė dar specialiai parodai skirtą gitarą, išpaustyta argentinieškais pampos motyvais. Tai vienintelė iki šiol šios rūšies gitara pasaulyje. Daug yra norinčių ją, kaip patraukiančią labai akį, įsigyti.

P. K. Runimas numato ir kituose didesniuose Argentinos miestuose suruošti tokias parodas su koncertais.

Gegužės mėn. 14 d. Argentinos Tradicionalistų d-joj, Santa Fe 2432, 25 metų tos draugijos sukakties proga, dalis programos bus išpildyta p. K. Runimo padarytomis gitaromis.

KORDOBA

P. A. Sulcienė nuo balandžio mėn. 14 d. guli Italų ligoninėje ir ruošiasi kepenų operacijai.

Susivienijimiečiai sukuro talcos būdu pastatyti savo namų sargui butą. Plytos jau supirktos. M. Bendinskas.

VOKIETIJOS SUIVENIJIMAS ĮVYKS 1998 M.

Per paskutiniuosius dešimtį metų apie 3 milijonai vokiečių perbėgo iš komunistinės Vokietijos į vakarinę. Tos žinios pasiekia ir vaikus.

Kartą vienoje sovietinės zonos mokykloje mokytoja paklausė mokinius, kaip jie mano — kada bus suvienyta Vokietija. Visi nutilo. Greitai vienas berniukas, suraukęs antakių, greitai pradėjo mintinę skaičiavimą ir už minutės tarė — „1998 metais“.

„Ir kaip nustatėte šią datą?“ — paklausė mokytoja. „Imdamas kaip pavyzdį dabartinį perbėgimų skaičių. Apie tuos metus visi vokiečiai jau bus vakarinėje daly“.

A. + A.
MŪSŲ MIRUSIEJI
PETRAS MARČIUKAITIS

apie 10 mėn. sirgęs savo namuose, c. Formoza 160, Bernal, Prov. Bs. As., mirė balandžio mėn. 3 d. Balandžio mėn. 4 d., palydėtas draugų ir pažįstamų, palaidotas Ezpeleta, Quilmes, kapinėse. Gyvų gėlių vainikai pridengė naują kapą.

Velionis gimė 1907 m. Mariampolės apskr. Į Argentiją atvyko 1929 m. Dirbo vilnų fabrike Barracas. Paliko liūdinčią žmoną, 2 sūnus ir dukrelę.

Padengti velionio laidotuvių išlaidas aukavo: po 200 pezų — J. Lukoševičius ir A. Stanevičius; po 100 pezų — A. Jaruševičius, J. Budraitis, V. Jakubauskas, P. Laukaitis, S. Vaitkevičius, A. ir A. Želinkevičius, B. Šeškauskas, B. Eidukonis, A. Dubickas; po 50 pezų — J. Žemelis, S. Balčiūnas, P. Kučinskas, K. Simonaitis, P. Jodžiukėnas, C. Jaruševičius, A. Astra, P. Poderis, A. Leščinskis ir J. Povilionis; po 40 pezų — Rosa ir Alicia; po 30 pezų — Simas Stanevičius, J. Sadauskas, S. Jodžiukėnas, Carlo Dota, M. Duota, A. Dubickas, V.

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS
Tel. 415591

adr.: Rambla, Rep. de Chile 1006, Montevideo.

ČIŽINIŲ IR UŽUOLAUDŲ DIRBTUVĖ-PARDUOTUVĖ

Parduodam medvilnė, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkėtos kėdės.

Kainos prieinamos
Ipdėdin. Antano Šalčiūno
Juan B. Alberdi 925-31.
T. E. 60-2784.

ELEKTRICISTAS

• PRECYZINĖ ELEKTROS TECHNICA

REMONTUOJAMA:

- ŠALDYTUVAI - HELADEROS,
- RASOMOSIOS,
- SKAIČIUOJAMOSIOS MAŠINOS ir
- VENTILIATORIAI.

Mėnesinis mokestis

DARBAS GARANTUOJAMAS

B. ASAKA

Dirbtuvė-taller: Bntas:
MEXICO 766 MEXICO 950
T. E. 33 - 2950

Casa MUSKETAS

Parduoda
PLOKŠTELES, PIANINUS,
AKORDEONUS, BANDEONUS
TELEVISIOS APARATUS

ISNUOMUOJAMA PIJANINUS
T. E. 50 - 5948 Sanabria 2700-92

• OPTIKAS V. RASIONAS: Gral. Mariano Acha 876, Morón: Šešt. 13 — 17 val. ir sekm. 13 — 16 val.

* MINKSTŲ KEDŽIŲ DIRBTUVĖ
Sav. Mikėlonis Cosquin 5565,
Villa Lugano.

Virgilio; po 20 pezų — J. Šreiteris, P. Sreiteris, J. Žvirblis, J. Dumbliauskas, J. Gurskas, P. Barišauskas, A. Gurskas, K. Baranauskas, J. Račkauskas, J. Uždavinys, J. Sinkevičius, J. Dumanavičius, J. Kušakas, J. Dudonis; po 10 pezų — A. Garcia, J. Kučinskis, A. Baršauskas ir S. Kentra.

Pinigų surinkimu pasirūpino Simonas Stanevičius.

KAZIMIERAS KATINAS

mirė balandžio mėn. 21 d. Ramos Mejia ligoninėje. Velionis buvo 21 m. amžiaus, buvo nevedęs ir į Argentiją atvyko 1929 m. Visą laiką dirbo baldų fabrike. Lietuvoje liko 3 broliai, kurių vienas Vytautas yra kunigas, sesuo mokytoja ir kiti giminės.

A. A. J. TRIBYLA

mirė 1953 m. gegužės mėn. 12 d. Prisiminti penkių metų mirties sukaktį žmona, sūnus ir duktė užsakė už velionio vėlę šv. Mišias, kurios bus gegužės mėn. 11 d. 8.30 val. Berisso bažnyčioje.

KAZIMIERA STUMBRYTĖ

mirė balandžio mėn. 30 d. 21 val. Ramos Mejia ligoninėje, Bs. As.

Velionė mirė sulaukus 77 metus. Buvo kilusi iš Tikonių kaimo, Vaškų parapijos, Biržų apskr. Argentinoje išgyveno 28 metus. Palaidota Chacarita kapuose. Argentinoje neturėjo jokių giminų ir artimųjų.

VYTAUTAS MOGIŁA

mirė š. m. balandžio mėn. 10 d. „De Seguros“ ligoninėje. Velionis gimė 1910 m. gruodžio mėn. 16 d. Šiaurinėje Amerikoje. Prieš pat I. Pasaulinį karą buvo parvykęs su tėvais į Lietuvą, iš kur 1923 m. visai persikėlė į Argentiją. Visą laiką dirbo geležinkelio dirbtuvėje kaip stalius. Buvo taupus ir turėjo įsigijęs gražią nuosavybę. Priklausė „Neptūno“ d-jai ir keletą kartų buvo jos pirmininkas. Argentinoje paliko žmoną Juliją Švarskytę-Mogilienę, sūnus — Edvardą, 7 m. ir Mykolą, 3 m., senutę motiną, dvi seseris — Pauliną Urbietienę ir Bronislavą Sarnovich su šeimomis.

STEPONAS MAŠALAS

mirė balandžio mėn. 7 d. Italų ligoninėje. Velionis gimė 1893 m. vasario mėn. 13 d. Šakarnių km., Vaškų valsč., Panevėžio apskr. I

FARMACIA "NENISKIS"

ANTONIA NENISKIS de GUTIERREZ

FARMACEUTICA

AV. SAN MARTIN 740

BURZACO

(Pdo. Ate. Brown)

30 metrų nuo Av. Espora, priešais

col. San Vicente stotį.

KALBA LIETUVIŠKAI.

FOTO "REPORTER" — JŪSŲ PATARNAVIMUI.

Jei norite turėti geriausias sužieduotuvius, vestuvių, gimtadienių ir kitų švenčių foto nuotraukas, kreipkitės į FOTO „REPORTER“, kur fotografas profesionalas yra pasiruošęs Jums greitai ir gerai patarnauti. Visi foto darbai atliekami savoje laboratorijoje.

L. KANČAUSKO,

FOTO „REPORTER“,

c. Mendoza 2249, Avellaneda (prieš liet. bažnyčią).

Argentiją atvyko 1929 m. ir visą laiką dirbo alaus fabrike. Paskutiniu laiku išėjo į pensiją. Buvo nevedęs, santaupy jokių nepaliko, todėl laidojimu rūpinosi lietuviai ir alaus fabriko darbininkų sindikatas. M. B.

Gegužės 25 d. 10.30 val. Aušros Vartų bažnyčioje bus laikomos iškilmingos šv. Mišios už a. a. Kazimierą Žaliauską keturių metų mirties sukaktuvių proga.

Malonai kviečiami atsilankyti visi pažįstami.

Felicija ir Algimantas Žaliauskai.

Jaunosios ir kūmos pasisūkit suknius (ajuar) pas Profesorę ONĄ BALNAITYTĘ, c. Manuel Esteves 1129, Dock Sud. SINGER SISTEMA

* MOTERŲ GROZIO SALONAS IR KIRPYKLA „HENRY“. Įvairiausių maudų šukavimas moderniausiomis priemonėmis, 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: Leandro N. Alem, 818, Banfield.

PARDUODAMA

Nebrangiai parduodamas geras amerikoniškos firmos, nedang naudotas PIANINAS. Kreiptis: Lietuvių parapija, Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.

PARDUODAMAS ŽEMĖS SKLYPAS V. Alsina, Callao y B. Rivadavia

8,66x43,30 mts.
Kreiptis: Cuenca 5050, Cap. Fed.
T. E. 53 - 2752.

ALBERTO E. TIMINSKAS
"COCHERIA"

AMBULANCIAS - SEPELIOS - CASAMIENTOS

Pasirūpina laidotuviams — veža ligonius — daro keliones į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštynoms.

AV. PAVON 11070
Temperley
F.C.N.G.R.

T. E. 243 - 5654

Sucursal
BALCARCE 510
Lomas de Zamora

NUOSAVYBIŲ ADMINISTRAVIMAS

JUANA DAILYDĖ, vedėja

SANTIAGO DEL ESTERO 286, p. 4, e. 4; T. E. 37-6435
Perka ir parduoda neužimtus namus. — Suteikia paskolas pagal namų, žemės ir statybų garantijas nuo 3 iki 15 metų už 9%.

DR. VYDŪNO VARDO

literatūros premijos konkursas atidedamas vieneriems metams, nes atsiųstieji veikalai neatitinka konkurso taisyklių reikalams ir suinteresuoti konkursu pareiškė, kad nespėsia savo laiku užbaigti. Premijuoti veikalai siunčiami trijuose egzemplioriuose iki 1958 m. gruodžio mėn. 1 d. Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijos Centro Valdybos adresu: V. Pėteraitis, 6597 19 th. Ave., Rosmont, Montreal, Que., Canada.

* Ruošiamą monografiją apie prof. St. Šalkauskį. Buvęs Lietuvos u-to prof. J. Eretas, dabar gyvenęs Šveicarijoje, rašo stambią monografiją apie prof. St. Šalkauskio gyvenimą. Knyga, susidėsianti iš 30 skyrių ir apimsianti prof. St. Šalkauskio gyvenimą, jo būdą — visą jo asmenybę, kaip ji pasireiškė šeimoje, visuomenėje, tautoje ir t. t. Knygos pirmoji redakcija jau baigta ir belieka tik papildyti nauja medžiaga antroje redakcijoje.

* Kontraktas su Pulgiu Andriūšu? Australijos Lietuvių Kultūros Fondo veikėjas A. Mikaila pasiūlė A. L. Bendruomenėi su rašytoju Pulgiu Andriūšu pasirašyti kontraktą. Kontraktu Pulgis Andriūšis būtų įpareigotas trijų metų bėgyje parašyti tris knygas: 1) mokyklinio amžiaus jaunimui, 2) mažnesiems vaikams ir 3) paties autoriaus nuožiūra. Bendruomenė iš savo pusės Pulgio Andriūšio ir jo šeimos išlaikymui mokėtų po 1000 sv. į metus.

Vitrinų Fabrikas
„VITRAL“
Sav. W. A. Rastauskas
Įrengimas modernių vitrinų prekybos namams ir krautuvėms.
Av. SAN MARTIN
Lomas del Mirador

MIELAS "LAIKO" SKAITYTOJAU, AR JAU UŽSIMOKĖJAI PRENUMERATĄ?

* „PENSION LITUANA“, sav. Juozas Palšis: Villa Rumípal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie šv. vingo kalnų ežero. (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas.

* „LIETUVA“ Sav. V. Nalivaikis. Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Gijemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 33 - 9584.

* KIRPYKLA "OLGA" — Iga laikis plaukų šukavimas (karštas ir šaltas, atliekamas moderniomis mašinomis ir naujais metodais. Priimama mokinės — Olga Jasiulytė - Vitkauskienė, Wilde, Av. Gen. Cadorna 85.

Imprenta de "LAIKAS"
Mendoza 2280 * Avellaneda

MIKSTŲ KEDŽIŲ FABRIKAS

GAMINAMOS ĮVAIRIŲ STILIŲ MINKSTOS IR STIPRIOS KEDĖS.

ATLIEKAMI ĮVAIRŲS STALIAUS DARBAI.

Savininkas

Jonas Janušis

COCHABAMBA 1811-17

Villa Scasso

T. E. 68 - 7208

NAUJA LIETUVISKA ŠEIMA

Š. m. balandžio mėn. 26 d. Santo Cristo bažnyčioje, Villa Lugano, susituokė Aleksandras Artūras Mičiūdas su mokytoja Lile Švenčionyte. Moterystę palaimino ir ta proga sveikinimo žodį tarė atvykęs iš Rosario kun. K. Černiauskas. Šliūbo metu giedojė kvartetas „Aitvarai“, palydint vargonais Eugenijai Čikštaitėi.

Po bažnytinių apeigų vaisės įvyko Lietuvių Centro naujame statomame pastate. Vaisėse dalyvavo apie 400 žmonių — p. p. Mičiūdų giminės, draugai ir pažįstami. Vaisių metu buvo pasakyta keleta jausmingų kalbų, skambėjo lietuviškos dainos, grojo „Baltikos“ orkestras, vadovaujamas p. V. Balčiūno ir E. Radionovo. Jaunieji gavo daug gražių ir vertingų dovanų. Poveštuvinei kelionei išvyko į Mendoza.

P. Artūras Mičiūdas yra uolus Lietuvis patrijotas, veikia ir scenos vaidintojas. Gražiai kalba lietuviškai ir daug dirba prie Lietuvių Centro rūmų statybos.

Mokytoja Lile Švenčionytė taip pat nenulstanti Lietuvių Centro darbuotoja, talentinga pianistė bei gabi vaidintoja.

LIETUVISKOS VESTUVĖS AVELLANEDOJ

Š. m. balandžio mėn. 19 d. Aušros Vartų Parapijos bažnyčioje, Avellanedoje, kun. V. Palubinskas palaimino naują lietuvišką šeimą, kurią sukūrė p. Leonas Šaulys su ple Elena Vogelyte. Per sutuoktūvių apeigas jaunojo draugai sugiedojo porą giesmių. Malonu pastebėti, kad vestuvės įvyko pagal gražius ir senus lietuviškus papročius. Jaunuosius prie altoriaus palydėjo 6 poros tautiniai rūbais pasipuošusių pamergių ir pabrolių.

Po vestuvių Lietuvių salėje įvyko šauni vakarienė. Joje dalyvavo daug kviestų svečių, jų tarpe — p. p. Šaulių darbo draugai, pažįstami. Vaisių metu skambėjo lietuviška muzika.

Poveštuvinei kelionei jaunieji išvyko į Kordobą.

P. L. Šaulys yra žinomas mūsų kolonijose visuomenininkas ir nenuilstamas sportininkas, o p. Vogelytė-Šaulienė — bebaigianti ekonomijos mokslus La Platos u-te.

— P. E. Diminskienė su p. J. Bartuševičiute Buskas, c. Julio A. Roca 2128, Local Nr. 8, Hurlingham, atidarė galanterijos krautuvę DIMBUS.

Krautuvę kaskart papildo vis naujomis prekėmis. Reikia pasakyti, kad E. Diminskienė savo namuose dar turi įvairiausių rūšių dirbtinių gėlių dirbtuvę ir yra „Moteris ir gyvenimo“ skyriaus redaktorė. Linkime geriausios sėkmės prekyboje.

— „Bubulis ir Dundulis“. Skautų pastangomis, birželio mėn. 28 d. 21 val., šeštadienį, Lietuvių salėje, Brasil 835, Avellaneda, yra statoma A. Rūko 3-jų veiksmų pjesė „Bubulis ir Dundulis“. Režisuoja p. L. Petravičienė. Vaidina, kiek teko patirti, žymiausi mūsų kolonijos aktoriai.

Ši A. Rūko pjesė sėkmingai buvo vaidinama Vakarų Vokietijoje ir JAV. Tai lietuviško kolorito velkamas su gana įdomia ir besipletojančia intriga tarp dviejų kaimynų. Žiūrėtojai čia, nukilę į lietuvišką kaimą, jį prisimins ir dar kartą pergyns to kaimo vaizdą su jo piršliais, jaunikiais ir kitomis įdomybmis. Tautiečiai tikrai turėtų šį pastatymą pamatyti.

— Š. m. balandžio mėn. 30 d. p. Pilypo Vaitkevičiaus naujai pastatytuose šauniuose pastatuose c. Coronel Saylos 2557, Villa Industrial, Lanus, buvo naujos kepyklos krosnies šventinimas. Tos didžios lietuvių įmonės bendrininku yra p. p. Elzė ir Antanas Barzdžiai. Šventinimo iškilmėse ir vaisėse dalyvavo virš dviejų šimtų svečių, kurių tarpe matėsi p. dr. Perez Velez.

Krosnies „krikšto tėvais“ buvo ponia Valerija Deveikienė ir p. p. Vacys Andriuska. Šventinimo apeigas atliko kun. A. Lubickas, MIC. Puotos metu buvo daug gražių kalbų bei sveikinimų. Greitu laiku jaunieji šeiminiškai ten pat atidaro ir duonos parduotuvę.

LIETUVIŲ CENTRO VISUOTINAS NARIŲ SUSIRINKIMAS

Š. m. balandžio mėn. 20 d. Lietuvių Centro patalpose įvyko visuotinis narių susirinkimas. Dalyvavo 83 nariai.

Susirinkimas, be kita ko, aptarė pajamų ir išlaidų balansą, naujų narių priėmimą, garbės pirmininko ir narių išrinkimą ir namų statybos reikalą.

L. Centro balansas iki 1958 m. pradžios buvo suvestas su 53.000 pesų pelnu.

Priimta 37 nauji nariai.

Už įvairius nuopelnus 5 Liet. Centro įsteigėjai išrinkti garbės nariais: Elena Ryselienė, Leonas Ryselis, Antanas Kairys, Kazimieras Mankus ir Jonas Gradeckas.

Buvęs pirmas Lietuvos konsulas Argentinoje Jonas Skinkis išrinktas L. Centro Garbės pirmininku.

Iki šiol nuosavų namų statybai jau išleista 323.000 pesų. Nutarta suintensyvinati aukų rinkimą ir tęsti tolimesnį namų statymo darbą.

ARG. LIETUVIŲ BUV. KARIŲ IR KOVOTOJŲ SĄJUNGOS SUSIRINKIMAS

Argentinos Lietuvių buv. Karių ir Kovotojų S-gos visuotinis narių susirinkimas įvyks gegužės mėn. 11 d. 12 val. Lietuvių Svetainėje, Brasil 835.

Susirinkimo dienotvarkė numatoma tokia:

1. Susirinkimo atidarymas,
2. Prezidiumo rinkimas,
3. Praeito susirinkimo protokolo skaitymas,
4. Senosios Valdybos ir Revizijos komisijos pranešimas,
5. Naujos s-gos Valdybos ir Revizijos komisijos rinkimai,
6. Einamieji reikalai.

Nesusrinkus laiku reikiamam narių skaičiui, po pusės valandos šaukiamas kitas susirinkimas, kuris bus skaitomas teisėtas, nežiūrint atvykusių narių skaičiaus.

Po susirinkimo bus draugiškas užkandis. Valdyba.

NAUJA ARG. L. B. AVELLANEDOS APYLINKĖS VALDYBA

Balandžio mėn. 27 d. Lietuvių Svetainėje, Brasil 835, buvo Arg. L. B. Avellanedos Apylinkės visuotinis narių susirinkimas. Į naują Apylinkės Valdybą išrinkti: pirm. kun. A. Lubickas, vicepirm. P. Sakalauskas, sek. St. Babronis, kasininkas P. Gudelevičius ir nariai — A. Baltrušaitis ir J. Jankauskas. Revizijos Komisijon išrinkti — Paliulionis, M. Galeckas ir J. Gasiūnas.

Valdyba, Revizijos Komisija ir dar pririnktieji — A. Paršelis ir V. Babronienė atstovaus Apylinkę atstovų visuotinam suvažiavime.

— P. p. Babroniai, gyv. c. Avellaneda 513, Bernal, pertvarko ir padidina savo nuosavą namą, pristatydami keletą kambarių ir įrengdami patogumus.

— Jadvyga Petraitienė turėjo Italų ligoninėje sudėtingą apendicito operaciją, po kurios, grįžusi į savo namus, baigia sveikti.

— Vladas Matukonis, paviešėjęs keletą savaičių Urugvajuje, grįžo į Bs. Aires.

— Ona Satikauskienė, atvykusi iš Urugvajaus, vieši pas savo seserį Mariją Matukonienę Bs. As.

— Fabrikantas Kazimieras Kunigonis ir Juozas Krisčiūnas savo transformatorių dalių fabrikui „Fabrilan“ parsigabeno iš Anglijos didelę ir sudėtingą mašiną, kainavusią 500.000 pesų. Dabar minėti industrialai savo fabrike turės 55 įvairias mašinas.

— Adomui Bareikiui, bedirbančiam fabrike, elektra smarkiai apdegino ranką, dėl kurios apie porą mėnesių turėjo išbūti namuose gydytojų prižiūrimas.

— Valerija ir Pr. Lesčiai iš c. Herrera 281, Capital, persikėlė į savo namus Adrogué, Quintana 1243.

— Jurgis Naruševičius, gyv. Florencio Varela, išlaikęs papildomuosius egzaminus, įstojo į Bs. As. Inžinerijos fakultetą. Gimnaziją p. J. Naruševičius baigė Vokietijoje. Į Argentiną atvyko 1948 m. pabaigoje.

NAUJI „LAIKO“ RĖMĖJAI

(NESKAITANT PRENUMERATŲ)

- \$ 50 — J. Vabalas,
- „ 50 — J. Reivytiš,
- „ 50 — S. J.,
- „ 50 — Fran. Lesčius,
- „ 40 — T. Žalauškienė,
- „ 30 — Adela B. de Sinchuk,
- „ 30 — Ana Mačiūnas,
- „ 20 — Jurgis Stroila,
- „ 20 — J. Petrauskas,
- „ 15 — Kost. Meškuskienė,
- „ 10 — Juozas Šušis,
- „ 10 — J. Rukšėnas,
- „ 10 — M. Žagrakalys,
- „ 10 — A. Vogulis.

Visiems Rėmėjams ir užsimokėjusiems prenumeratą nuoširdžiai dėkoja

„LAIKO“ Administracija.

PADEKOS

I.

Kun. V. Palubinskui ir artimiesiems kaimynams, man sergant lankiusiems mane ligoninėje, nuoširdžiai dėkoju.

Marija Žekienė.

II.

Grįžęs iš ligoninės po sunkios operacijos, reiškiu nuoširdžią padėką savo šeimos nariams, kun. J. Margiui, parvežusiam į mano namus gydytoją ir nuvežusiam autu mane į ligoninę, seselėms Kazimierietėms, kun. J. Bružikiui, Savickiui ir Grigonijai šeimoms, Rap. Klimanskiui, P. Gudelevičiui, Stasiui Poviloniui ir kitiems, lankiusiems mane ligoninėje ir namuose ir davusiems man kraujo.

Antanas Matulionis.

— Genovaitę Bražėnaitę-Macaitienę balandžio mėn. 28 d. sanatorijoje „Sarmiento“, Bs. As., aplankė Garnys, palikdamas gražų ir sveiką sūnų, kuriam buvo duotas Povilo Jono vardas. Motina jaučiasi gerai. Tėvas džiaugiasi sulaukęs sūnaus.

— Ona Limbienė turėjo chirurginę operaciją. Ligonė jau grįžo į savo namus Floridoj.

PAJIEŠKOJIMAI:

— Inž. Zigmantas Ratanskas, gyvenęs šiauliuose, jo žmona Marija Černiauskaitė ir seserų vaikai — Stepas ir Algirdas Staikūnai, visi kartu 1944 m. pasitraukė iš Lietuvos į Vakarų. Žinantieji apie minėtus asmenis prašomi pranešti „Laiko“ redakcijai arba Ignacio Valentinavičiui, Yatay 868, Capital.

— Stasiukonį Kazimierą pajieško iš Lietuvos krikšto duktė Davidonytė. Kreiptis į Andrių Marenholcą, p-je Indio 2180, Bs. As.

— Tarptautinis Socialinis Tarnybos Biuras Šveicarijot praneša, kad yra pajieškomi — Stenulis Vincas, pajieško brolis iš Sibiro, ir Nelida Marija Redenskas, duktė Vinco, gimusi 1932 m. ir 1938 m. gyvenusi Buenos Aires, Espinosa 1419. Pajieško jos teta.

Žinantieji apie pajieškomojus prašomi pranešti telefonu 38-0940 nuo 9 iki 13 val. arba rašyti — Delegada del Servicio Social Internacional, Solis 721, 3° P., Bs. Aires.

— Jonas Daminaitis, apie 57 m., kilęs iš Lipniškių km., Keturvalakių par., Mariampolės apskr., atvykęs į Argentiną apie 1930 m. ir gyvenęs Banco Holandes, Bme. Mitre 300, Bs. As. Minėtojo asmens ieško brolis iš Lietuvos.

Žinantieji apie pajieškomąjį pranešti kun. J. Sakevičiui, Marian Hills Seminary, Clarendon Hills, Ill., USA arba „Laiko“ redakcijai.

— Marta Jegelevičiūtė-Lekevičienė, gimusi Vangelonių km., Lietuvoje, Vinco Jegelevičiaus duktė, ir jos sūnus Vincas Lekevičius, sūnus Prano, buvęs ar esąs laivo kapitonas.

Pajieško jų puseserę Anelę Pranckevičiūtė-Ivanauskienė, Pagėgių rajonas, Užpalkių apylinkė, Naujapievių km., Lietuva.

Žinantieji apie pajieškomojus prašomi kreiptis šiuo adresu: „Tėviškės Žiburiai“, 941 Dundas St. W. Toronto, Ont., Canada.

— Lietuvos Atstovybės Urugvajuje paieškomi asmenys:

Kalnietis Juozas, kil. Buteikių km., Rokiškio apskr. Pavilonis Julius, sūn. Kazio, Siukštai Petras ir Mykolas ir Garkauskų Andrius ir Katrės vaikai (5).

Šiuos asmenis paieško jų giminės. Dėl smulkmenų kreiptis į Lietuvos Pasiuntinybę, Montevideo, Rambla, Rep. de Chile 1606, darbo valandomis nuo 9-12, arba laiškais nurodytu adresu.

LAIKAS

PATRIJOTINIO
RELIGINIO
TURINIO
LAIKRAŠTIS

Redaguoja Red. Kolegija. Red. A. Lubickas. — Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra; nesumaudoti — grąžinami tik autoriams prašant. KAINA: Argentinoje metams \$ 50.—, pusm. \$ 27.—, vienas nr. \$ 2.— Urugvajuje met. 6 ur. p. Kitor — met. 8 dol. Oro paštas met. 5 dol.

XI METAI — Nr. 213

7 DE MAYO

ARG. L. K. MOTERŲ IR MERGAIČIŲ D-JA „BIRUTĖ“

Gegužės mėn. 10 d., šeštadienį, 21 val. (9 val. v.) Lietuvių salėje, Brasil 835, Avellaneda, rengia

MOTINOS DIENOS MINĖJIMĄ

Bus paskaita ir įvairi meninė programa — solo, duetas ir tautiniai šokiai. Be to, bus suvaidinta

„VERPĖJA PO KRYŽIUM“

4 veiksmų ir 5 paveikslų drama.

Vaidins geriausi kolonijos artistai. Veikalą režisuoja M. Sturevičiūtė ir Z. Vanagaitė.

Tautiniams šokiams vadovauja p. Černiauskienė. Rengėjos kviečia atsilankyti į minėjimą visus mūsų tautiečius, kurie turės progos pasidžiaugti gražiomis dainomis, tautiniais šokiais, lietuviško miško ir darželių vaizdais, pasigėrėti kova prieš šėtoną, motinos pasiaukojimą ir t. t.

Programa prasideda punktualiai. Prašoma nesivėluoti.

Po programos bus šokiai.

Rengėjos.

— Goštautaitė-Krutulienė, gyv. prie Alytaus, Lietuvoje, paieško savo seserį — Veronikos Goštautaitės-Tumėnienės, išvykusios į Argentiną 1927-1928 m. ir gyvenusios Canalejas 1836, Bs. As., ir Petronėlės Goštautaitės-Cactul, išvykusios į Argentiną 1929-1930 m. ir gyvenusios Baela Jeleta 3269, Buenos Aires. Žinantieji paieškomojų adresus arba paieškomojus prašomi kreiptis: Jurgis Krutulis, Gedimino g-vė Nr. 13, Kapsukas, LTSR, Lithuania, arba Jurgis Krutulis, P. O. Box 491, Lynn Lake, Man., Canada.

— Albina Kveskienė, gyv. Ukmergės rajone, Kančiškių km., Pažežėnų paštas, paieško Justo ir Vinco Vaičiūnų, gyvenusių Bs. Aires mieste. Kas žino apie šiuos asmenis tepraneša Pranciškai Vaičekauskienei, c. Marnes 1219, Barilo Alberdi, Rosario.

SPAUDA OKUPUOTOJE LIETUVOJE

Lietuvoje dabar išeina 137 periodiniai leidiniai, kurių bendras vienkartinis tiražas siekia 659.000 egz. Vilniaus „Tiesa“ turinti arti 20.000 skaitytojų. Tuos skaičius paskelbė Vilniaus radijas per „spaudos dieną“.

Šis prisipažinimas yra labai įdomus. Jis leidžia padaryti palyginimą dabarties su praeitimi. Nepriklausomoje Lietuvoje periodinių leidinių buvo apie 350 pavadinimų, — tai dabar jų nėra pusės. Nepr. Lietuvoje vien dienraščių tiražas siekė arti 400.000 egz. skaičių, o savaitraščių tiražas buvo irgi apie 500.000. Be to, visa eilė žurnalų, kurių bendras tiražas siekė nemažiau kaip 100.000.

Įdomu ir tai, kad „Tiesa“ teturi tik 20.000. Tai menkas tiražas. Iš to galima spręsti,

kad, jeigu tikrai bendras periodikos tiražas siekia 859.000, tai tas parodo, kad žmonės daugiau skaito žurnalus, kuriuose mažiau propagandos ir daugiau tiesos.

„LAIKO“ ADMINISTRACIJOJ GALIMA ĮSIGYTI

daug gerų ir įdomių knygų:

VAI LĖKITE DAINOS. Lietuviškas dainorėlis, J. Dabrila. Lietuvių parapijos leidinys.

UZRAŠAI, J. Matulevičius. Mūsų tautos didvyrio, arkivyskupo, kryžiaus kelias.

TĖVAS PIJUS, V. Rimšelis. Stebėtinai reiškiniai apie stigmatizuotąjį kapuciną.

MARIJA MUMS KALBA, J. Kuzmickis. Marijos apsišaukimai Lietuvoje ir kitur.

JAUNOJO GALIŪNO KELIAS, P. Gavėnas. Šv. Domingo Savio gyvenimas.

BENAMIAI, J. Mikėlionis. Tremino pergyvenimai. „Laiko“ leidinys.

AMŽINOJI AUKA, V. Pikturna. Šv. Mišų liturgija ir prasmė. Pietų kryžiaus padangėje, Gaučys. Pietų Amerikos rašytojų novelės.

KOMUNIZMO PAGRINDAI, J. Venckus, S. J. „Laiko“ leidinys.

EL IMPERIO DEL GENOCIDIO, C. Verax. Lietuvių tautos žudymas.

GUNDYMAI, J. Gaillus. Gražiai išsirišantis meilės apysaka. „Laiko“ leidinys.

Yra ir daugiau įvairių kitų religinių, filosofinių, patrijotinių ir beletristinių leidinių.

Mielas tautiet, nedelsdamas praturtink naujomis knygomis savo knygynėlį, savo mintis gražiomis idėjomis, o širdį kilniais troškimais. Ir pats gyvenimas bus pramingesnis.

Š. m. birželio mėn. 28 d. (šeštadienį) Lietuvių Parapijos

salėje, Brasil 835, Avellaneda
LIETUVIAI SKAUTAI ARGENTINOJE
r u o š i a

DIDELĮ LIETUVIŠKĄ VAKARĄ

Statoma A. Rūko 3-jų veiksmų pjesė

„BUBULIS IR DUNDULIS“

Režisuoja p. L. PETRAVIČIENĖ.

Po vaidinimo šokiai ir loterija.